

διάλογοι καταλλαγής

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΚΡΗΤΗΣ

50
ΧΡΟΝΙΑ
1968-2018

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ • ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2022

Περίοδος Γ', Τεύχος 27

«Ἡ Ἀνάστασις σου Χριστέ Σωτήρ, ἅπασαν ἐφώτισε
τὴν οἰκουμένην, καὶ ἀνεκαλέσω τὸ ἴδιον πλάσμα,
παντοδύναμε Κύριε, δόξα σοι».

Ἑσπερινὸς τῆς Ἀγάπης, Ἱερὰ Μονὴ Γωνιάς, 24 Ἀπριλίου 2022.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

Η αξία του Θανάτου

Κατά την Κυριακή της Ορθοδοξίας, επίσημη εορτή της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης και σύμφωνα με τη συνήθη τάξη, καλείται μία εγνωσμένου κύρους προσωπικότητα ως κεντρικός ομιλητής. Εφέτος, την επίσημη ομιλία της Εορτής πραγματοποίησε ο Πρωτοπρεσβύτερος Δημήτριος Λινός, Καθηγητής Χειρουργικής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, με θέμα: «Η αξία του Θανάτου» (13 Μαρτίου 2022), πρώτη ανοικτή εκδήλωση μετά την περίοδο της πανδημίας (Covid-19).

Πρόσφατα, το έγκριτο ιατρικό Περιοδικό “Lancet” φιλοξένησε την «Έκθεση της Επιτροπής για την αξία του θανάτου: φέρνοντας πίσω τον θάνατο στη ζωή». Ένα κείμενο εκτεταμένο, γραμμένο από 26 επιστήμονες από διάφορα Πανεπιστήμια του κόσμου που προσπαθούν να δώσουν νέες κατευθύνσεις στον «παράδοξο» τρόπο που πεθαίνουν οι άνθρωποι σήμερα: Οι πιο πλούσιοι μέσα στα Νοσοκομεία με θεραπείες πολλές φορές «μάταιες και ακατάλληλες» μέχρι τις τελευταίες ώρες της ζωής τους και οι πιο φτωχοί μακριά από Νοσοκομεία χωρίς τα στοιχειώδη φάρμακα ακόμη και για την ανακούφιση από τον πόνο.

Η πρόταση του “Lancet” είναι ότι ο θάνατος δεν μπορεί πλέον να αντιμετωπίζεται απλά ως ένα γεγονός ιατρικής φυσιολογίας, αλλά ως «πνευματική διαδικασία». Η ιατροποίηση του θανάτου δηλαδή το σημερινό φαινόμενο στις ανεπτυγμένες Χώρες να πεθαίνει ο ασθενής τελικού σταδίου στο Νοσοκομείο, χωρίς να υπάρχει επιστημονική ελπίδα για θεραπεία ή έστω σοβαρή παράταση της ζωής του καταδικάζεται απερίφραστα. Αυτή η σημερινή πραγματικότητα στερεί τον ίδιο, την οικογένεια και τους φίλους του από τη δυνατότητα ενός «ποιοτικού θανάτου» είτε στο σπίτι του είτε σε Μονάδες Παρηγορητικής Φροντίδας. Οι λόγοι είναι η ανθρώπινη ελπίδα για παράταση ζωής και η δυσκολία των γιατρών να κάνουν αυτή τη «δύσκολη συζήτηση» για τον επικείμενο θάνατο, να τους ενημερώσουν σωστά και να τους προτείνουν καλύτερες λύσεις εκτός Νοσοκομείων. Το Κράτος, παρότι γνωρίζει ότι το 8% με 11,2% του Οικονομικού Προϋπολογισμού για την υγεία ολόκληρου του πληθυσμού δαπανάται για λιγότερο από το 1% που πεθαίνει κάθε χρόνο, δεν φροντίζει για αυτές τις εναλλακτικές λύσεις. Σύμφωνα με μελέτη του Υπουργείου Υγείας (με στήριξη του Ιδρύματος «Σταύρος Νιάρχος»), κάθε χρόνο 120.000 με 135.000 ασθενείς στην Ελλάδα χρειάζονται Μονάδες Παρηγορητικής Φροντίδας. Υπολογίζεται ότι απαιτούνται γύρω στις 500 κλίνες για παρηγορητική φροντίδα μέσω νοσηλείας σε εσωτερική δομή. Σήμερα, μόλις 9 τέτοιες κλίνες είναι διαθέσιμες (στη «Γαλιλαία» της Ιεράς Μητρόπολης Μεσογαίας και Λαυρεωτικής). Το μάθημα της «Παρηγορητικής Ιατρικής» και οι γιατροί που εξειδικεύονται σε αυτόν τον τομέα, απουσιάζουν από πολλές Ευρωπαϊκές Χώρες.

Στην Έκθεση της Επιτροπής του “Lancet” δίνεται έμφαση στην ανάγκη για αλλαγή του ιατροκεντρικού νοσοκομειακού θανάτου και να επανέλθει η διαδικασία του θανάτου στην κοινότητα. «Να τοποθετηθούν οι σχέσεις των ανθρώπων, παρά οι ιατρικές επεμβάσεις στο κέντρο της ζωής και του θανάτου». Τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται το κίνημα των «συμπονετικών κοινοτήτων» (compassionate communities) σε πολλές Χώρες του κόσμου. Ως παράδειγμα αναφέρεται η πόλη Kerala της Ινδίας όπου η αυτοδιαχειριζόμενη κοινότητα με δεκάδες χιλιάδες εθελοντές σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές έχουν αναλάβει τη διαδικασία του θανάτου για κάθε πολίτη.

Η τραγική εμπειρία της πανδημίας των τελευταίων ετών, όπου ο ασθενής με Κορωνοϊό πεθαίνει διασωληνωμένος στη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας, τοποθετείται σε ένα σάκκο όπως είναι (πολλές φορές με τους ορούς στα χέρια), χωρίς να τον δουν για τελευταία φορά οι συγγενείς του, μέσα στο κλειστό φέρετρό του, οδηγείται στον τάφο, δεν μπορεί να συνεχισθεί. Ο γνωστός χειρουργός και συγγραφέας Atul Gawande στο βιβλίο του “Being Mortal” γράφει «Το πείραμα να κάνουμε τη θνητότητα μία ιατρική εμπειρία είναι νέο και όλα δείχνουν ότι έχει αποτύχει». Η έλλειψη του πένθους για τον νεκρό έχει αποδειχθεί ότι οδηγεί σε πολλά προβλήματα ψυχολογικά και παθολογικά, ακόμη και σε αιφνίδιο θάνατο του συντρόφου που επιβιώνει. Η προετοιμασία του νεκρού σώματος, η θρησκευτική τελετουργία της Κηδείας, τα Μνημόσυνα είναι ανάγκη να επανέλθουν στη ζωή της κοινότητας.

«Ο θάνατος και ο τρόπος που πεθαίνουμε πρέπει να αναγνωρισθεί ότι έχει αξία. Η φροντίδα για αυτόν που πεθαίνει, για αυτούς που πενθούν πρέπει να επανισορροπισθεί και καλούμε τον κόσμο μέσα από την κοινωνία να απαντήσει σε αυτήν την πρόκληση», καταλήγει η Έκθεση της Επιτροπής “Lancet”. Η προσπάθεια να μειωθεί η εξάρτηση του ανθρώπου με τελικό στάδιο νόσου από τους γιατρούς και τα Νοσοκομεία, συναντάει αντιδράσεις και δυσκολίες. Μία Ομάδα που παραδόξως δεν φαίνεται να πείθεται ότι ο θάνατος στο σπίτι ή έστω σε Μονάδα Παρηγορητικής Φροντίδας είναι καλύτερος από τον θάνατο στο Νοσοκομείο με ορούς και «πειραματικά» φάρμακα είναι πολλοί θρησκευόμενοι και Χριστιανοί κληρικοί. Αυτό εμφανίζεται σε αρκετές μελέτες από το Harvard με επικεφαλής την Καθηγήτρια της Ιατρικής Σχολής Tracy Balboni αλλά και τον σύζυγό της, θεολόγο και ιερέα Michael Balboni.

Σε μία από αυτές τις μελέτες όπου εξετάστηκαν 343 ασθενείς με προχωρημένο καρκίνο βρέθηκε ότι όσοι ασθενείς ήταν θρησκευόμενοι και είχαν στενές σχέσεις με τους κληρικούς της Εκκλησίας τους προτιμούσαν να ενταθεί η θεραπευτική αγωγή μέσα στα Νοσοκομεία από την παρηγορητική φροντίδα εκτός Νοσοκομείων. Σε μία άλλη μελέτη που συμμετείχαν 1.005 κληρικοί (81,5% Προτεστάντες, 8,9% Καθολικοί, 1,6% Ορθόδοξοι και άλλων δογμάτων και Εκκλησιών) βρέθηκε ότι οι περισσότεροι προτιμούσαν τη συνέχιση των θεραπειών σε ασθενείς με τελική νόσο στο Νοσοκομείο. Η προτίμηση αυτή βασιζόταν στο 86% ότι «ο Θεός κάνει θαύματα», το 54% για την «αγιότητα της ζωής», το 28% ότι «αναβάλουμε αποφάσεις άλλες γιατί ο Θεός είναι ο ρυθμιστής της ζωής» και το 27% ότι «υποφέρουμε επώδυνες θεραπείες διότι με τον πόνο έρχεται η λύτρωση». Οι συζητήσεις για μεταφορά σε Μονάδες Παρηγορητικής Φροντίδας, να σταματήσουν οι θεραπείες, να απέχουν από μελλοντικές θεραπείες ήταν πολύ λιγότερο συχνές ιδιαίτερα με κληρικούς με περιορισμένες ιατρικές γνώσεις. Στα συμπεράσματα της μελέτης αναδεικνύεται ότι η εκπαίδευση των κληρικών στα θέματα για το «τέλος της ζωής» (end-of-life education), μπορεί να προσφέρει καλύτερη ποιότητα φροντίδας για το τέλος της ζωής, στους θρησκευόμενους ανθρώπους.

Ο Μητροπολίτης Αντώνιος του Σουρόζ (Anthony Bloom), όντας ο ίδιος γιατρός και μάλιστα χειρουργός με ειδικότητα την Ογκολογία, μπορεί καλύτερα από οποιονδήποτε άλλο να μας μιλήσει για τη Θεολογία του θανάτου. «Ο θάνατος είναι ο θεμέλιος λίθος της στάσης μας απέναντι στη ζωή. Οι άνθρωποι που φοβούνται το θάνατο φοβούνται τη ζωή. Εάν είμαστε φοβισμένοι για το θάνατο δεν θα μπορούμε ποτέ να είμαστε προετοιμασμένοι για να πάρουμε τα τελικά ρίσκα. Θα περάσουμε τη ζωή μας, με έναν φοβισμένο, προσεκτικό και δειλό τρόπο. Συχνά περιμένουμε μέχρι το τέλος της ζωής μας για να αντιμετωπίσουμε το θάνατο παρόλο που θα μπορούσαμε να είχαμε ζήσει πολύ διαφορετικά εάν αντιμετωπίσαμε το θάνατο από την αρχή» και συνεχίζει: «Τον περισσότερο χρόνο ζούμε σαν να γράφουμε το προσχέδιο της ζωής που θα ζήσουμε αργότερα. Ζούμε όχι με έναν οριστικό τρόπο, αλλά προσωρινά, σαν να προετοιμάζουμε τη μέρα που πράγματι θα αρχίσουμε να ζούμε. Είμαστε σαν εκείνους που γράφουν ένα πρόχειρο κείμενο με την πρόθεση να γράψουν ένα καλύτερο αντίγραφο αργότερα. Αλλά το πρόβλημα είναι ότι το τελικό κείμενο ποτέ δεν προλαβαίνει να γραφτεί. Ο θάνατος έρχεται πριν να είχαμε το χρόνο ή ακόμα να δημιουργήσαμε την επιθυμία να πραγματοποιήσουμε μια οριστική διατύπωση.

Η διδαχή “να σκέφτεσαι τον θάνατο” δεν είναι πρόσκληση να ζούμε με μια αίσθηση τρόμου στη συνεχή επίγνωση ότι ο θάνατος θα μας προσπεράσει και ότι θα χαθούμε εντελώς μαζί με όλα που έ-

χουμε στηρίζει. Σημαίνει μάλλον να γνωρίζεις το γεγονός πως ό,τι λες τώρα, κάνεις τώρα, ακούς, υπομένεις ή δέχεσαι τώρα μπορεί να είναι το τελευταίο γεγονός η εμπειρία της παρούσας ζωής. Εάν μπορούσαμε να αντιληφθούμε ότι τη στιγμή που αντιμετωπίζουμε ένα άτομο αυτή θα μπορούσε να είναι η τελευταία είτε της δικής του ζωής είτε της δικής μας, θα είμαστε πιο πολύ προσεκτικοί στις λέξεις που χρησιμοποιούμε ή στις ενέργειες που κάνουμε».

Και εξηγεί την αξία της τελευταίας στιγμής δίνοντας το παράδειγμα να βρισκόμαστε κοντά σε έναν δικό μας που πεθαίνει. «Είναι τότε που αναγνωρίζουμε το πόσο σημαντική είναι κάθε κίνηση και πράξη, τότε που καταλαβαίνουμε πόσο μικρές είναι οι διαφορές μεταξύ αυτών που συνήθως θεωρούμε μεγάλα πράγματα στη ζωή και αυτών που είναι χωρίς σημασία. Ο τρόπος που μιλάμε, ο τρόπος που ετοιμάζουμε το δίσκο με ένα φλυτζάνι τσάι, ο τρόπος που τακτοποιούμε ένα μη βολικό μαξιλάρι γίνεται τόσο σημαντικό όσο το μεγαλύτερο πράγμα που έχουμε τότε κάνει. Έτσι η πιο ταπεινή πράξη, η πιο ταπεινή λέξη μπορεί να είναι η αποκορύφωση μιας συνολικής σχέσης που εκφράζει στην τελειότητα όλο το βάθος αυτής της σχέσης, όλη την αγάπη, τη συμπάθεια και ανησυχία που εμπερικλείονται σε αυτήν».

Και ο Μητροπολίτης Antony Bloom σημειώνει χαρακτηριστικά: «Γνωρίζουμε από τη δικιά μας εμπειρία, αλλά και από τους άλλους ανθρώπους, ότι έχουμε φόβο και αβεβαιότητα για το θάνατο. Για να είμαι πιο ακριβής, νομίζω ότι είμαστε πιο φοβισμένοι από τη διαδικασία του θανάτου παρά από το γεγονός του θανάτου. Οι περισσότεροι άνθρωποι θα ήταν έτοιμοι να δεχθούν το θάνατο εάν ήταν βέβαιοι ότι ο θάνατος θα ερχότανε όπως ο ύπνος χωρίς να υπάρχει μια ενδιάμεση περίοδο φόβου και αβεβαιότητας. Αντίθετα οι Άγιοι έχουν μία εντελώς διαφορετική αντιμετώπιση του θανάτου. Οι Απόστολοι έγιναν άφοβοι όταν οι ίδιοι έγιναν -εδώ και τώρα- συμμετέχοι της αιώνιας ζωής. Αν δεν είχαν δεχτεί τη μαρτυρία της ανάστασης του Χριστού, εάν δεν είχαν δεχθεί το Άγιο Πνεύμα, θα ήταν ακόμη φοβισμένοι για την προσωρινή τους ζωή. Αλλά από τη στιγμή που είχαν προσπέλαση στην αιώνια ζωή, ο φόβος τους να χάσουν την προσωρινή ζωή χάθηκε γιατί ήξεραν ότι το μίσος, η καταδίωξη και ο θάνατος δεν θα μπορούσε να κάνει τίποτα περισσότερο από να τους ελευθερώσει από αυτή τη ζωή που έχει όρια και να τους δώσει τη δυνατότητα να εισέλθουν στα χωρίς όρια βάθη της αιώνιας ζωής. Και αυτή η αιώνια ζωή ήταν γνωστή σαν τωρινή εμπειρία όχι ως μια πράξη πίστης. Το ίδιο είναι αλήθεια και για τους μάρτυρες. Ήταν έτοιμοι να πεθάνουν και είχαν την ελευθερία να το πράξουν γιατί γνώριζαν είχαν γνωρίσει την αιώνια ζωή και είχαν με κάποιο τρόπο ήδη εισέλθει σε αυτήν».

Ένας άλλος Επίσκοπος που έζησε και αυτός στην Αγγλία με μεγάλο συγγραφικό θεολογικό έργο είναι ο Timothy Ware, ο Επίσκοπος Διοκλείας Κάλλιστος, βοηθός Επίσκοπος της Ορθόδοξης Αρχιεπισκοπής Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας (υπό το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως). Στο μεταφρασμένο στην ελληνική γλώσσα βιβλίο του «Η εντός ημών Βασιλεία» αναφέρεται στο «μυστήριο του θανάτου» ως εξής: «Ας σκεφτούμε την ανθρώπινη ύπαρξή μας σαν ένα βιβλίο. Οι περισσότεροι άνθρωποι θεωρούν τη παρούσα ζωή ως το κύριο θέμα, το πραγματικό κείμενο, και βλέπουν τη μέλλουσα, αν πράγματι πιστεύουν πως υπάρχει κάποια μέλλουσα ζωή, το πολύ σαν ένα παράρτημα αυτού του βιβλίου. Η γνήσια όμως χριστιανική στάση είναι ακριβώς η αντίθετη. Η παρούσα ζωή δεν είναι στην πραγματικότητα παρά ο πρόλογος, η εισαγωγή, ενώ η μέλλουσα ζωή είναι αυτή που αποτελεί το κυρίως θέμα. Η στιγμή του θανάτου δεν σημαίνει το τέλος του βιβλίου, αλλά την αρχή του πρώτου κεφαλαίου». Αντίθετα με την ευκολία που ορισμένοι Χριστιανοί μιλούν στην Κηδεία συνανθρώπων τους για το πόσο «τυχερός είναι ο θανών που ευρίσκεται ήδη κοντά στο Θεό» και άλλα λόγια που στρογγυλεύουν τη βιασιότητα του θανάτου, πρέπει να ξέρουμε ότι ο θάνατος, ως ο χωρισμός της ψυχής από το σώμα, είναι μια προσβολή κατά της ολότητας της ανθρώπινης φύσης.

Γνωρίζουμε ότι ο ίδιος ο Χριστός έκλαψε πλάι στον τάφο του φίλου του Λαζάρου (Ιω., 11:35). Γνωρίζουμε ακόμη ότι στη Γεσθημανή, ο ίδιος ήταν γεμάτος αγωνία στην προοπτική του επερχόμενου δικού Του θανάτου (Ματθ., 26:38). Ο Επίσκοπος Κάλλιστος ισχυρίζεται ότι: «Αν ο θάνατος είναι μια τραγωδία, αποτελεί ταυτόχρονα και μια ευλογία. Αν και δεν αποτελεί μέρος του αρχικού σχεδίου του Θεού, παρόλα αυτά είναι δώρο δικό Του, έκφραση του ελέους και της συμπόνιας Του». Και εξηγεί τη θέση του: «Για μας τους ανθρώπους, το να ζήσουμε αιώνια στον πεπτωκότα κόσμο, παγιδευμένοι για πάντα στον φαύλο κύκλο της ανίας και της αμαρτίας, θα ήταν μια τρομερή μοίρα για να την αντέξουμε, έτσι ο Θεός μάς παραχώρησε έναν τρόπο διαφυγής. Διαλύει την ένωση ψυχής και σώματος, ώστε να μπορεί κατόπιν να την ξαναπλάσει εκ νέου, ενώνοντας ξανά τα δύο στοιχεία κατά τη σωματική μας ανάσταση στην Εσχάτη Ημέρα, αναδημιουργώντας μας έτσι στην πληρότητα της ζωής». Βλέπουμε λοιπόν ότι στην Ορθόδοξη πίστη μας, «ο θάνατος είναι χωρισμός που δεν είναι χωρισμός. Ζώντας και κεκοιμημένοι ανήκουν στην ίδια οικογένεια. Το χάσμα του θανάτου δεν

είναι αγεφύρωτο, γιατί όλοι συναντιόμαστε γύρω από το θυσιαστήριο του Κυρίου», όπως λέει και ο Επίσκοπος Κάλλιστος.

Αυτήν την εμπειρία τη ζει ο κληρικός και μάλιστα ο νέος, όπως είμαι εγώ, στην Ακολουθία της Προθέσεως, όπου ο λειτουργός προετοιμάζει τα τίμια δώρα, αλλά και αργότερα στη Θεία Λειτουργία. Όπως γνωρίζουν οι περισσότεροι από εσάς, ο κληρικός κόβει από το Πρόσφορο το κεντρικό τμήμα της σφραγίδας του με τα γράμματα ΙΣ, ΧΡ, ΝΙ, ΚΑ, που λέγεται «αμνός» και το τοποθετεί στο δισκάριο, αφού προηγουμένως έχει χαράξει το πίσω τμήμα του «*ὕπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας*». Ακολούθως τοποθετεί γύρω από τον «αμνόν», μικρές μερίδες από το Πρόσφορο προς τιμήν της Θεοτόκου και των Αγίων Αρχαγγέλων, Προφητών, Αποστόλων, Μαρτύρων και άλλων Αγίων στους οποίους αναφέρεται ονομαστικά. Αφού τοποθετήσει τη μερίδα για τον Επίσκοπο αρχίζει να μνημονεύει ονομαστικά δεκάδες ή εκατοντάδες ονόματα Χριστιανών που ζουν («*ὕπὲρ υγείας*» που γράφεται στο χαρτάκι που στέλνει ο κάθε πιστός) κόβοντας από το «κατακλαστό» εκατοντάδες μικρές μερίδες που τις τοποθετεί στο δεξιό κάτω τμήμα του δισκαρίου. Μετά τους ζωντανούς συνεχίζει να διαβάζει τα ονόματα εκατοντάδων πεθαμένων, χωρίς να σταματήσει να εξάγει μερίδες, «*ὕπὲρ πάντων τῶν ἐπ' ἐλπίδα ἀναστάσεως ζωῆς αἰώνιου, τῶν τῇ Σῇ κοινωνία κεκοιμημένων ὀρθοδόξων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν*» [...].

Κανονικά οι μερίδες των κεκοιμημένων τοποθετούνται αριστερά κάτω στο δισκάριο, αλλά στην πράξη πολλές φορές αλληλοκαλύπτονται και δεν ξεχωρίζεις ποιες είναι οι μερίδες για τους «ζώντες» και ποιες για τους «κεκοιμημένους». Η εσωτερική αυτή βεβαιότητα κατά τη διάρκεια της Ακολουθίας της Προθέσεως επιβεβαιώνεται αργότερα και κατά τη διάρκεια της Ακολουθίας της Θείας Λειτουργίας που ο κληρικός ρίχνει μέσα στο Άγιο Ποτήριο όλες τις μερίδες των ζώντων και κεκοιμημένων μαζί λέγοντας «*Ἀπόπλυνον, Κύριε, τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἐνθάδε μνημονευθέντων δούλων σου τῷ Αἵματί σου τῷ Ἁγίῳ*». Έτσι ο κληρικός ανακαλύπτει ότι στην Εκκλησία, στο Θυσιαστήριο του Κυρίου δεν υπάρχουν ζωντανοί και πεθαμένοι. «*Εἶμαστε ὅλοι ζῶντες “ἐν Αὐτῷ” γιατί σε Αυτόν δεν υπάρχει θάνατος*», σύμφωνα με τον π. Μακάριο.

Τελειώνοντας να αναφέρω λίγα λόγια του Γέροντα Αιμιλιανού του Σιμωνοπετρίτη σχετικά με το θάνατο: «*Ας πούμε έτσι, απλά απλά, το ζωντανό συναπάντημα του Θεού και του ανθρώπου γίνεται μέσα στον τάφο, στον θάνατο. Αν θέλετε, ο Θεός αποκαλύπτεται μέσα στον τάφο. Όταν θέλω να σε γνωρίσω με κάποιο αγόρι για να παντρευτείς (η ομιλία του αυτή έγινε στο Ιερό Κοινόβιο του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου στην Ορμύλια Χαλκιδικής), σας πάω κάπου να συναντηθείτε, για να γνωριστείτε. Κάτι παρόμοιο συμβαίνει και την ώρα που εξέρχεται η ψυχή: συναντάται με τον Θεόν. Άρα δεν υπάρχει ωραιότερο δώρο στον άνθρωπο από τον θάνατο. Γι' αυτό και το άλλο λάθος που κάνουμε είναι να θεωρούμε τον θάνατο τιμωρία του ανθρώπου για την αμαρτία του. Στην πραγματικότητα, ο θάνατος που δόθηκε στον αμαρτήσαντα άνθρωπο δεν είναι παρά το πρωτευαγγέλιο, το οποίο του χάρισε ο Θεός μέσα στην αμαρτία του.*

Όταν αμάρτησε ο Αδάμ, του είπε ο Θεός, μην ανησυχείς, το σπέρμα της γυναίκός θα νικήσει τον όφι. Του έδωσε όλα τα εχέγγυα της τελικής του λυτρώσεως. Ένα παρόμοιο ζωντανό και εποπτικό εχέγγυο θα λέγαμε ότι είναι ο θάνατος. Και ενώ το πρώτο ήταν απλώς μία υπόσχεση, μια επαγγελία, το εποπτικό πρωτευαγγέλιο είναι ο θάνατος. Εσύ αμάρτησες, Αδάμ, εγώ όμως, λέγει ο Θεός, αντί της αμαρτίας, αντί του θανάτου των οποίων υπέστης, “ή δ’ αν ημέρα φάγητε απ’ αυτού, θανάτω αποθανείσθε”, αντί του θανάτου εις τον οποίο οδήγησες τον εαυτό σου, εγώ σου δίνω έναν άλλο θάνατο, που θα είναι η ανάστασή σου και η γνωριμία σου μαζί μου. Δίνοντάς σου τον θάνατο και τον τάφο, ο τάφος είναι το σύμβολο του θανάτου, σου δίνω τη δυνατότητα μέσα στην ξεραίλα αυτής της ζωής να εξασκήσεις τα δικαιώματά σου ή μάλλον το μοναδικό σου δικαίωμα, να συζείς μαζί μου και να με οράς».

Και συνεχίζει ο Αιμιλιανός πιο κάτω:

«Όταν πεθαίνουμε δεν επανερχόμαστε στα σπλάχνα της γης, όπως εμείς νομίζουμε, αλλά στο χέρι του Θεού. Μας ξαναπιάνει τώρα ο Θεός, μας ξαναπλάθει, μας ετοιμάζει την καινή ζωή, την καινή γη, τον ουρανό δηλαδή. Από την ημέρα του θανάτου μας αρχίζει η ανάστασής μας και ο αρραβών της τελειότητάς μας, η ώρασις του Θεού, την οποία γεύεται η ψυχή μόλις χωριστεί από το σώμα. Αλλά αυτή η ώραση δεν είναι τελεία, δεν είναι το τελικό στάδιο. Για αυτό ακριβώς και η ψυχή δεν παύει να ανησυχεί, δεν παύει να θέλει την προσευχή και τις μεσιτίες της Εκκλησίας, τα Μνημόσυνα ή οτιδήποτε άλλο. Έχει ακόμα την αγωνία, διότι “οὐπω τὸ τέλος”. Το τέλος θα έλθει, όταν ξαναπάρει αυτό το σώμα, το οποίο απώλεσε και το άφησε εδώ στη γη».

Συμπερασματικά, οι Καθηγητές του «Lancet» βλέπουν ως «αξία του θανάτου» την αγαπητική μας συμμετοχή στη διαδικασία του θανάτου των συνανθρώπων μας, ενώ ο Θεός επιβεβαιώνει αυτή τη διαδικασία ως την αρχή μιας νέας ζωής «*ἐνθα ἀπέδρα ὁδύνη, λύπη καὶ στεναγμός*» που τελικά οδηγεί σε μία αιώνια ζωή κοντά Του.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ – ΙΟΥΝΙΟΥ 2022

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

2691 31.3–12.4. || Διεθνές Συνέδριο Καθολικής Λογικής.

Πραγματοποιήθηκε το Έβδομο Παγκόσμιο Σχολείο και Συνέδριο Καθολικής Λογικής (Universal Logic). Η Καθολική Λογική είναι ένα σύγχρονο και ραγδαία εξελισσόμενο πεδίο της Λογικής που μελετά τα κοινά χαρακτηριστικά όλων των λογικών συστημάτων. Είναι μία γενική θεωρία των λογικών δομών [συμπεριλαμβανομένων και των δομών παρα-συνεπών λογικής (paraconsistent logics)] και συνιστά ένα πλαίσιο για τη σύγκριση λογικών συστημάτων, ώστε να αναδεικνύεται η λογική τους φύση. Ο κλάδος αυτός θεμελιώθηκε τη δεκαετία του 1990 από τον Ελβετό θεωρητικό της Λογικής **Jean-Yves Béziau** (Πρόεδρος της Logica Universalis Association, University of Brazil, Rio de Janeiro; École Normale Supérieure, Paris), ο οποίος είναι και ο κύριος διοργανωτής του Συνεδρίου μαζί με τον Καθηγητή Φιλοσοφίας και Μαθηματικών στο Πανεπιστήμιο της Χάγης **Ιωάννη Βανδουλάκη**, Αντιπρόεδρο της Οργάνωσης. Συνεργαζόμενοι Φορείς από την Ελλάδα ήταν το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Πολυτεχνείο Κρήτης, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου και η Ελληνική Μαθηματική Εταιρεία (Παράρτημα Χανίων), ενώ στη Διεθνή Οργανωτική Επιτροπή του Συνεδρίου συμμετείχαν πάνω από δεκαπέντε Πανεπιστημιακά Ιδρύματα. Οι Σύεδροι είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν σημαντικούς τουριστικούς χώρους της περιοχής, καθώς και να επισκεφθούν τα Μουσεία της Κρήτης. Ο Δρ **Κωνσταντίνος Ζορμπάς**, Γενικός Διευθυντής της ΟΑΚ, στον σύντομο Χαιρετισμό του ανέφερε ότι: «*η πανδημία του Κορωνοϊού άλλαξε τα πάντα στον πλανήτη. Τα τελευταία δύο χρόνια, άτομα και κοινωνίες καλούνται να αντιμετωπίσουν μια πρωτόγνωρη απειλή που υποκινείται από φιλοσοφικό στοχασμό. Αυτά τα διλήμματα είναι επίσης οι προκλήσεις για την ηθική φιλοσοφία, ιδιαίτερα τη βιοηθική, την πολιτική φιλοσοφία και όχι μόνο. Διαφορετικές αντιλήψεις για τη σωστή ιεράρχηση των βασικών ηθικών, θρησκευτικών και πολιτιστικών αξιών και αντίστοιχων ρυθμιστικών αρχών είναι ευθέως αντίθετες*».

2692 8. Ώ γλυκύ μου ξαρ.

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε η πασχαλινή εκδήλωση της ΟΑΚ, σε συνεργασία με το επιστημονικό Περιοδικό “*After Constantine: Stories from the Late Antique and Early Byzantine Era*”, με τίτλο: «*ὦ γλυκύ μου ξαρ: Το Θείο πάθος στην Ύστερη Αρχαιότητα*». Την εκδήλωση προλόγισε η **Ζωή Τσιάμη** (συντονίστρια του Περιοδικού), παρουσιάζοντας εν συντομία τους στόχους του, ενώ αναφέρθηκε και στη «χαμένη» περίοδο της ύστερης αρχαιότητας, η οποία είναι εξίσου σημαντική για την κατανόηση Χριστιανισμού στους πρώτους χρόνους. Στη συνέχεια, ο Δρ **Κωνσταντίνος Ζορμπάς**, Γενικός Διευθυντής της ΟΑΚ, απηύθυνε τον δικό του Χαιρετισμό και του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου **Αμφιλοχίου**, Προέδρου του Ιδρύματος. Τον Χαιρετισμό συνόδευσε με τη μουσική «Ουκρανική Ραψωδία» του Ουκρανού Βασίλ Ολεξάντροβιτς Μπαρβίνσκι (1888-1963) ως αναφορά στα σύγχρονα «Πάθη», που αντιμετωπίζει σήμερα ο ουκρανικός λαός από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Κατόπιν, ο κ. Ζορμπάς ανέπτυξε το Θείο Πάθος, σε σχέση με τις Τέχνες (κλασική μουσική και ζωγραφική), αλλά και τις Ιερές ακολουθίες της Αγίας και Μεγάλης Εβδομάδας, δίδοντας έμφαση στη σημασία της λέξης «σήμερον».

Τη σκυτάλη παρέλαβαν οι ομιλητές της εκδήλωσης. Πρώτος, ο **Γιάννης Βαραλής** (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας) ανέπτυξε το θέμα, με τίτλο: «*Ξανακοιτώντας τα Πάθη του Κυρίου*

στη χριστιανική τέχνη της Ύστερης Αρχαιότητας», τονίζοντας τον τρόπο προσέγγισης των παθών του Κυρίου μέσα από τη μνημειακή και μικρογραφική Τέχνη. Στη συνέχεια, η **Εμμανουέλα Γρωπαίου** (Πανεπιστήμιο της Στοκχόλμης) παρουσίασε το θέμα, με τίτλο: «Κρανίοι Τόπος: Παραλλαγές μίας Χριστιανικής παράδοσης κατά την Ύστερη Αρχαιότητα», στο οποίο ανέλυσε το σώμα, τον τόπο και τη φύση του Αδάμ σε συνδυασμό με τη Σταύρωση και τον Γολγοθά στην πρωτοχριστιανική παράδοση. Μεταξύ των δύο ομιλιών μεσολάβησε ένα συγκινητικό διάλειμμα, όπου ακούστηκαν τα εγκώμια του Επιτάφιου θρήνου «ὦ γλυκύ μου ἔαρ».

Κλείνοντας ο κ. Ζορμπάς τόνισε ότι η «δύναμις του Αναστάσεως είναι η δύναμις του Σταυρού (π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ) και ο Χριστός, μέχρι την τελική νίκη των εσχάτων, όσο βασιλεύει η απανθρωπία στον κόσμο, θα είναι με τα θύματα της ιστορίας και μάς καλεί όλους να καταδικάσουμε κάθε μορφή βίας διακηρύττοντας ότι αυτός ο κόσμος δεν είναι θέλημα θεού και οφείλουμε να τον αλλάξουμε, όπως τόνιζε ο μακαριστός Μητροπολίτης Κισάμου και Σελίνου κυρός Ειρηναίος (Γαλανάκης)».

9-14. Εκπαιδευτικές Δράσεις.

Πληθώρα μαθητών από σχολεία της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης επισκέφθηκαν την ΟΑΚ, όπου συμμετείχαν σε ποικίλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Η Α΄ Τάξη Λυκείου του Παγκρήτιου Σχολείου Ηρακλείου, με 40 μαθητές, παρακολούθησε το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Μία βόλτα στην ΟΑΚ», με υπεύθυνο τον **Ιωάννη Μουντογιαννάκη**, Βιβλιοθηκονόμο και Επιστημονικό Συνεργάτη του Ιδρύματος. Η Α΄ Τάξη του 2^{ου} Γυμνασίου Ελευθερίου Βενιζέλου, με 25 μαθητές, παρακολούθησε το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Μία εικόνα χίλιες λέξεις: Κατανοώντας τα χρώματα και τα σύμβολα», με υπεύθυνη την **Κωνσταντίνα Στεφανάκη**, Υπεύθυνη του Εργαστηρίου Αγιογραφίας. Η Β΄ Τάξη του 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου Μουρνιών, με 36 μαθητές, συμμετείχε στο Πρόγραμμα «Μία βόλτα στην ΟΑΚ», ενώ οι Α΄ και Β΄ Τάξεις του Γυμνασίου Πλατανιά, με 13 μαθητές, παρακολούθησαν το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα – αφιέρωμα στη μνήμη του μεγάλου Μουσικοσυνθέτη Μίκη Θεοδωράκη, με τίτλο: «Μίκης Θεοδωράκης: η Βιογραφία του», με υπεύθυνο τον **Ιωάννη Μουντογιαννάκη**.

2693 13. Πίστη και παιδί.

Ιδιαίτερα επιτυχημένη ήταν η Διαδικτυακή Ημερίδα, που διοργάνωσε η ΟΑΚ, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου, όπως έχει οριστεί η 2η Ημέρα του Απριλίου και έχει καθιερωθεί από τη Διεθνή Οργάνωση Βιβλίων για τη Νεότητα (IBBY) το 1966, με τίτλο: «Πώς να μιλήσουμε για την πίστη στα παιδιά μέσα από το παιδικό βιβλίο». Την εκδήλωση άνοιξε ο **Ιωάννης Μουντογιαννάκης**, διαβάζοντας το φετινό Μήνυμα για την Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου και πρόβαλε την αφίσα που έχει ως βασικό τίτλο «Οι ιστορίες είναι φτερά που σε βοηθούν να πετάς ψηλά κάθε μέρα». Στη συνέχεια Χαιρετισμό απηύθυνε ο Δρ **Κωνσταντίνος Ζορμπάς**, Γενικός Διευθυντής της ΟΑΚ, ο οποίος ανέφερε χαρακτηριστικά ότι η σχέση με το βιβλίο έχει διαταραχτεί τα τελευταία χρόνια καθώς οι Νέες Τεχνολογίες έσπειραν τον ιό της ακραίας χρήσης των ψηφιακών μέσων. Επίσης, αναφέρθηκε στον Άγιο Σωφρόνιο του Essex τονίζοντας πως «η ψυχή του ανθρώπου από την παιδική του ηλικία μπορεί να προσδιορισθεί στη σχέση της με τον Θεό».

Η **Αθηνά Ντάσιου - Γιάννου**, Θεολόγος – Συγγραφέας και Εκδότρια, πρώτη ομιλήτρια, μίλησε για την πορεία του Χριστιανικού Παιδιού Βιβλίου, τα μηνύματα και τις προοπτικές του, ενώ έκανε μία σύντομη ιστορική αναδρομή στο χριστιανικό βιβλίο και στο χριστιανικό περιοδικό, υπογραμμίζοντας ότι το βιβλίο αποτελεί την ύψιστη προτεραιότητα σε κάθε σπίτι, όμως –δυστυχώς– τα σπίτια πια δεν έχουν καν βιβλιοθήκες, ενώ οι Νέες Τεχνολογίες έχουν διαταράξει τις σχέσεις των παιδιών με το βιβλίο, θεωρώντας πώς όσο αλλάζει η εκπαίδευση και ο κόσμος τόσο αλλάζει και το θρησκευτικό βιβλίο. Ακολούθως, η **Μαρία Κοκκίνου**, Συγγραφέας και Εκδότρια, ανέπτυξε το θέμα: «Γράφοντας ένα βιβλίο για παιδιά: μπορούμε αλήθεια να ακούσουμε τα παιδιά μας;». Ανέφερε χαρακτηριστικά ότι πρέπει να είμαστε μαζί με τα παιδιά και όχι απέναντί τους, να διαβάζουμε μαζί τους και να σκεφτόμαστε όπως αυτά προκειμένου να καταλάβουμε τι ακριβώς θέλουν. Παρότρυνε δε τους γονείς να απευθύνονται στο συναίσθημα των παιδιών τους, τονίζοντας πως τα παιδιά πρέπει να αγαπήσουν το βιβλίο και πως αν μάς βλέπουν να διαβάζουμε, θα κάνουν και αυτά το ίδιο.

Τέλος, η **Πέγκυ Φούρκα**, Συγγραφέας - Εικονογράφος και Αγιογράφος, ανέλυσε τη σημασία της εικόνας στο ορθόδοξο χριστιανικό παιδικό βιβλίο. Τα βιβλία βοηθούν ώστε να καλλιεργείται η φιλαναγνωσία, αλλά και η οπτικοποιημένη σκέψη, ενώ επεσήμανε πως η εικονογράφηση είναι πολύ σημαντική γιατί βοηθά τα παιδιά να επεξεργάζονται καλύτερα τα βιβλία. «Πρέπει να υπάρχει αγάπη από τον συγγραφέα και τον ει-

κονογράφο και υπάρχει αλληλοσύνδεση μεταξύ τους για να βγει το επιθυμητό αποτέλεσμα», εκφράζοντας την άποψη πως, όταν φτάνουν στο σπίτι τα βιβλία, θα πρέπει να υπάρχει ενδιαφέρον από τα παιδιά και να μην τα πιέζουμε να διαβάσουν. Στο τέλος έγινε εποικοδομητική συζήτηση μεταξύ των συμμετεχόντων.

2694 16. Χώρος και Πολιτισμός.

Με μεγάλη απήχηση πραγματοποιήθηκε η Επιστημονική Διαδικτυακή Ημερίδα που διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (Τμήμα Βαλκανικών και Ανατολικών Σπουδών) και η ΟΑΚ, με τίτλο: «Χώρος και Πολιτισμός: Συνύπαρξη εθνοτήτων, θρησκειών και πολιτισμών». Τον συντονισμό της εκδήλωσης είχε η καθηγήτρια **Ελένη Γαβρά**, η οποία καλωσόρισε τους συμμετέχοντες και τόνισε τη σημαντικότητα της συνεργασίας του ΠΑΜΑΚ με την ΟΑΚ, αλλά και τη σπουδαιότητα της εκδήλωσης, αφού το θέμα είναι επίκαιρο και υπηρετείται καθημερινά σε επιστημονικό επίπεδο από τους συμμετέχοντες. Στη συνέχεια ο Δρ **Κωνσταντίνος Ζορμπάς**, Γενικός Διευθυντής της ΟΑΚ, ευχαρίστησε για τη συνεργασία των Ιδρυμάτων καθώς και για την ευκαιρία να συζητηθεί αυτό το σημαντικό θέμα της συνύπαρξης των λαών στο παρελθόν, αλλά και στο σήμερα και συνέχισε με εισήγησή του, με τίτλο: «Θρησκείες και Πολιτισμός στην πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

Οι ομιλητές **Ελένη Χαραλαμπίδου**, Υποψήφια Διδάκτωρ, ΒΣΑΣ, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, **Κωνσταντίνος Νιχωρίτης**, Καθηγητής Σλαβολογίας, ΒΣΑΣ Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, **Νικόλαος Αιάζος**, Επίκουρος Καθηγητής Τουρκικής Γλώσσας και Πολιτισμού, ΒΣΑΣ, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, **Γεώργιος Κλοκίδης**, Αρχαιολόγος, Διδάκτωρ, ΒΣΑΣ, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, **Εμμανουήλ Χαλκιαδάκης**, Καθηγητής Ιστορίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης και **Τσιπριάν - Λουκρέτιους Σούτσιου**, Αναπληρωτής Καθηγητής Ρουμανικής Γλώσσας και Πολιτισμού, ΒΣΑΣ, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, μέσα από τις παρουσιάσεις τους ανέλυσαν τη σημασία της συνύπαρξης, ειδικά στη σημερινή εποχή, όπου προσπαθούν οι άνθρωποι, οι θρησκείες και οι πολιτισμοί να συνυπάρξουν αρμονικά στη νέα εποχή της Τέταρτης Βιομηχανικής Επανάστασης, όπως συνηθίζεται να την αποκαλούμε, αλλά και στην εποχή της πανδημίας και των πολέμων. Τέλος, σημειώθηκε ακόμα μία φορά η ανάγκη νέων προσεγγίσεων στο θέμα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, καθώς πρόκειται να υπογραφεί **Μνημόνιο Συνεργασίας** μεταξύ της ΟΑΚ και του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

2695 29.4-4.5. Σεμινάριο Βοτανικής.

Ομάδα Βοτανολόγων, με επικεφαλής τον Καθηγητή **Ζακ Ζαφράν**, μελετά τα βότανα της Κρήτης. Στο πλαίσιο ειδικού Προγράμματος, οι επιστήμονες από την Ελβετία επισκέφθηκαν περιοχές της Ανατολικής Κρήτης όπου αναζητήσαν ενδημικά φυτά, πολλά από τα οποία, δυστυχώς, έχουν εκλείψει. Ακολούθησε συζήτηση σχετικά με τους νέους τρόπους καλλιέργειας, επεξεργασίας και διατήρησης των βοτάνων.

2696 30. Νέο Επιμορφωτικό Πρόγραμμα.

Με ιδιαίτερη επιτυχία ξεκίνησε στο Αρκαλοχώρι, το Επιμορφωτικό Πρόγραμμα «Συμβουλευτική σε σύγχρονα ζητήματα (Εξομολογητική)», που υλοποιείται από το Ίδρυμα Ποιμαντικής Επιμορφώσεως της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, σε συνεργασία με την Ορθόδοξο Ακαδημία Κρήτης, για την Ιερά Μητρόπολη Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου, στο πλαίσιο της συγχρηματοδοτούμενης Πράξης «Προγράμματα Διά Βίου Μάθησης του Ανθρώπινου Δυναμικού της Εκκλησίας – Ανάπτυξη Ανοιχτών Διαδικτυακών Μαθημάτων». Το εν λόγω Πρόγραμμα έρχεται να ενισχύσει τους κληρικούς και κατ' επέκταση τα λαϊκά μέλη της τοπικής Εκκλησίας του Αρκαλοχωρίου και των γύρω περιοχών, τα οποία επλήγησαν από τον ισχυρό σεισμό του παρελθόντος Σεπτεμβρίου. Αποτελεί δε συνέχεια της ιδιαίτερης μέριμνας και φροντίδας που επέδειξε εξ αρχής προς ανακούφιση των πληγέντων ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος **Ιερώνυμος Β΄**, ο οποίος μάλιστα είχε επισκεφθεί το Αρκαλοχώρι λίγες ημέρες μετά τον σεισμό παρέχοντας ανθρωπιστική βοήθεια και πνευματική στήριξη.

Κατά την εναρκτήρια συνάντηση του Προγράμματος, που πραγματοποιήθηκε στο Πολιτιστικό Πολύκεντρο της Ιεράς Μητροπόλεως Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου, τον Αγιασμό τέλεσε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου **Ανδρέας**, ο οποίος επεulόγησε τις εργασίες του Προγράμματος, ενώ δεν παρέλειψε να εκφράσει τις ευχαριστίες του προς τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος Ιερώνυμο Β΄, Πρόεδρο του Δ.Σ. του Ι.Π.Ε.

Ανέφερε μάλιστα ότι ο Μακαριώτατος στέκεται κοντά στους πληγέντες κατοίκους του Αρκαλοχωρίου και των γύρω περιοχών, ενισχύοντάς τους όχι μόνο υλικά αλλά και πνευματικά. Στη συνέχεια, τον λόγο έλαβε ο Πανος. Αρχιμανδρίτης **Θεολόγος Αλεξανδράκης**, Αναπληρωτής Διευθυντής του Ι.Π.Ε., ο οποίος, αφού μετέφερε τις ευχές του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου, ευχαρίστησε τον Σεβασμιώτατο για τη συνεργασία με το Ι.Π.Ε. και τη δυνατότητα που προσφέρει στους κληρικούς, μέσω της διά βίου μάθησης και εκπαίδευ-

σης, να επιμορφωθούν και να ενισχυθούν στην αντιμετώπιση των πρακτικών θεμάτων της ενοριακής ζωής.

Ο π. Θεολόγος ευχαρίστησε επίσης τον συντονιστή του Προγράμματος **π. Γεώργιο Χριστοδουλάκη** για την άριστη συνεργασία και τη βοήθειά του στην οργάνωση του προγράμματος, με τις ευλογίες του Σεβασμιωτάτου. Έπειτα, αφού ευχαρίστησε όλους τους πατέρες για τη συνεργασία που είχαν κατά τα δεκατρία έτη της παρουσίας του στην Ι. Μητρόπολη Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου, μίλησε για το αντικείμενο του Προγράμματος «*Συμβουλευτική σε σύγχρονα ζητήματα (Εξομολογητική)*». Το Πρόγραμμα παρακολούθησαν 30 κληρικοί της Ιεράς Μητροπόλεως Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου.

ΜΑΪΟΣ

2697 4-5. Πρώτη Έκθεση Μαθητικής Δημιουργίας.

Παρουσία πλήθους μαθητών των σχολικών μονάδων του Δήμου Πλατανιά πραγματοποιήθηκε η Πρώτη Έκθεση Μαθητικής Δημιουργίας των Σχολείων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Δήμου στις εγκαταστάσεις της ΟΑΚ.

Στην Έκθεση παρουσιάστηκαν καινοτόμες ιδέες και δημιουργίες των μαθητών από το σύνολο των σχολείων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Δήμου Πλατανιά, που σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν με τη στήριξη και καθοδήγηση των εκπαιδευτικών τους. Στα εγκαίνια Χαιρετισμό απηύθυνε ο Δήμαρχος Πλατανιά **Ιωάννης Μαλανδράκης**, που –μεταξύ άλλων– ανέφερε ότι «*τα σχολεία της Περιφέρειας έχουν έμφυχο δυναμικό και δυνατότητα τόσο να καινοτομούν όσο και να “παράγουν γνώση” ...*», ενώ ο Εντεταλμένος Δημοτικός Σύμβουλος Παιδείας – Πρόεδρος της Σχολικής Επιτροπής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Πλατανιά και Διευθυντής του Εσπερινού ΕΠΑΛ Πλατανιά **Γιάννης Δαράκης** εξέφρασε τις ευχαριστίες του για όλους τους εκπαιδευτικούς και μαθητές που συνέδραμαν με κάθε τρόπο να πραγματοποιηθεί αυτό το διήμερο και έθεσαν τις βάσεις για να συνεχισθεί αυτή η δράση και τα επόμενα χρόνια. Χαιρετισμούς απηύθυναν επίσης η Εντεταλμένη Περιφερειακή Σύμβουλος **Σοφία Μαλανδράκη – Κρασουδάκη**, ο Διευθυντής της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Χανίων **Εμμανουήλ Τζαννάκης** και ο Περιφερειακός Διευθυντής ΠΕΚΕΣ Κρήτης **Εμμανουήλ Καρτσωνάκης**.

Ο Δρ **Κωνσταντίνος Ζορμπάς**, Γενικός Διευθυντής της ΟΑΚ, καλωσορίζοντας τους παριστάμενους, ανέφερε, μεταξύ άλλων, πως: «*Χρειαζόμαστε ένα οριζόντιο επανασχεδιασμό της Εκπαίδευσης. Εκπαιδευτικοί και μαθητές να επιστρέψουμε και πάλι σε εναλλακτικά μοντέλα μάθησης στις κλασικές ή τις τρέχουσες τεχνολογικές προσεγγίσεις που βασίζονται στις δεξιότητες. Ο επανασχεδιασμός δημιουργεί έναν νέο τρόπο εννοιολόγησης της γνώσης, βασική στη δράση αντανακλώντας τη φιλοδοξία να επανασυνδέσει την επιτυχία της πρότασης με τη μάθηση. Κι αυτό δεν είναι αδιάφορο με την τελευταία σχετική απόφαση στη Σύνοδο των Υπουργών Παιδείας στις Βρυξέλλες, οι οποίοι προτείνουν τη μεικτή μάθηση. Μία σύσταση προς τα Κράτη – Μέλη της Ε.Ε. να στηρίζουν τις σχολικές κοινότητες που συνδυάζουν τον σχολικό χώρο και άλλους φυσικούς χώρους εκτός του σχολείου*».

Παρόντες στην εκδήλωση ήταν οι Αντιδήμαρχοι Πλατανιά **Χρήστος Αρχοντάκης**, η **Ασπασία Λουπάκη**, ο **Γιώργος Καλαϊτζάκης** και ο **Χαρίτος Μπομπολάκης**, οι Διευθυντές και Καθηγητές των Σχολικών Μονάδων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Δήμου και πολλοί μαθητές των σχολείων του Δήμου Πλατανιά.

Ιδιαίτερως ενδιαφέρουσα υπήρξε η ομιλία των Δρος **Κωνσταντίνου Ζορμπά** και **Αντώνη Καλογεράκη** ως μία έμπρακτη απάντηση στην εισήγηση που ακολούθησε σχετικά με το μέλλον των σχολικών μονάδων στον Δήμο Πλατανιά και τη σχέση τους με την τοπική κοινωνία.

6-8. Θρησκευτικός Τουρισμός και Κρήτη.

Ο Θρησκευτικός Τουρισμός και η συμβολή του στην επίτευξη της χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης στην εποχή των πανδημιών τέθηκε στο επίκεντρο της συζήτησης κατά το Συνέδριο του Economist στα Χανιά Κρήτης. Το Συνέδριο διοργανώθηκε σε συνεργασία με την Περιφέρεια Κρήτης και το *powergame.gr* καθώς και την ευγενική στήριξη του ΕΟΤ. Οι παγκόσμιες τάσεις στον θρησκευτικό και προσκυνηματικό τουρισμό εν μέσω παγκόσμιας κρίσης, ο θρησκευτικός τουρισμός στην Ελλάδα, η ενδυνάμωση των τοπικών κοινωνιών, η σύνδεση του θρησκευτικού τουρισμού με τους ΣΒΑ, ο ρόλος των Tour Operators, αλλά και της τεχνολογίας, η συμβολή του θρησκευτικού τουρισμού στον διαπολιτισμικό διάλογο και την αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων ήταν μερικά μόνο από τα θέματα στα οποία θα εστίασαν ομιλητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Περίπου 200 εκατομμύρια άνθρωποι τον χρόνο αποτελούν την παγκόσμια α-

γορά του λεγόμενου προσκυνηματικού – θρησκευτικού τουρισμού, ενός τομέα που παρουσιάζει τεράστια περιθώρια ανάπτυξης στην Κρήτη περισσότερο ως δυνατότητα εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος παρά ως διακριτός τουριστικός κλάδος, όπως επισημάνθηκε.

Ο Γενικός Γραμματέας του ΕΟΤ **Δημήτρης Φραγκάκης** ανέφερε χαρακτηριστικά ότι «ο ΕΟΤ στηρίζει έμπρακτα τέτοιες προσπάθειες, καθώς είναι γνωστό ότι κεντρικός πυλώνας της στρατηγικής του Υπουργείου Τουρισμού και του ΕΟΤ είναι η ανάπτυξη του τουρισμού εμπειρίας ως εργαλείου προώθησης όλων των εποχών και όλης της χώρας ως ιδανικού προορισμού για ταξιδιώτες από το εξωτερικό. Συμβάλλουμε, λοιπόν, έμπρακτα στον εμπλουτισμό του τουριστικού μας προϊόντος και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς του, στοιχεία που θα του επιτρέψουν να ανακάμψει πιο γρήγορα και πιο αποτελεσματικά την επόμενη μέρα. Η Ελλάδα μπορεί να πρωταγωνιστήσει και στον θρησκευτικό τουρισμό». Παρεμβάσεις από την Εκκλησία της Κρήτης έκανε ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Κρήτης **Ευγένιος**, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κυδωνίας και Αποκορώνου **Δαμασκηνός** και ο ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ιεραπύτνης και Σητείας **Κύριλλος**, ενώ ο Δρ **Κωνσταντίνος Ζορμπάς** μίλησε με θέμα: «*Θρησκευτικός Τουρισμός. Ενθαρρύνοντας τη χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη την εποχή των πανδημιών. Προωθώντας έναν πιο συνειδητό τρόπο ζωής*», όπου τόνισε τη σημασία της επικοινωνίας των προσκυνητών με τις μοναστικές κοινότητες και τα οφέλη που μπορεί να αποκομίσουν οι ίδιοι στη μετέπειτα πορεία τους.

2698 6. Εμένα με αφορά.

Ακρως ενδιαφέρουσα ήταν η Διαδικτυακή Επιστημονική Ημερίδα για την πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας που διοργάνωσε η ΟΑΚ και η σχετική «Πρωτοβουλία» του Ιδρύματος Νεότητας και Οικογένειας της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών. Την εκδήλωση άνοιξε με τον χαιρετισμό της η **Σοφία Μαλανδράκη – Κρασουδάκη**, Περιφερειακή Σύμβουλος, Εντεταλμένη Υγείας, Παιδείας και Πολιτισμού στην Π.Ε. Κρήτης, η οποία αναφέρθηκε στη σπουδαιότητα της Ημερίδας καθώς και από την πλευρά της Περιφέρειας γίνονται πολλές εκδηλώσεις για τη βία γενικότερα καθώς έχει παρατηρηθεί ότι στο διάστημα της πανδημίας αυξήθηκαν τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας και τόνισε την αναγκαιότητα σύμπραξης των πλατφόρμων για τη βία, ώστε η πληροφορία να είναι μαζεμένη για να προλάβουμε τυχόν νέα περιστατικά.

Στη συνέχεια ο Δρ **Κωνσταντίνος Ζορμπάς**, Γενικός Διευθυντής της ΟΑΚ, επεσήμανε χαρακτηριστικά ότι η εκδήλωση αναφέρεται σε ένα παγκόσμιο πένθος, που αφορά ακόμμη μία μορφή βίας και πιο συγκεκριμένα την ενδοοικογενειακή. Αφού ανέγνωσε ένα μικρό κείμενο από το βιβλίο του μακαριστού Μητροπολίτη Κισάμου και Σελίνου κυρού Ειρηναίου Γαλανάκη «Μεταμορφώνοντας τον κόσμο», αναφέρθηκε στη θεμελιώδη αρχή της χριστιανικής ανθρωπολογίας περί της ισότητας ανδρών και γυναικών, η οποία σήμερα έχει επισκιασθεί από τα τεράστια προβλήματα βίας, με αποτέλεσμα να ζητάμε τη γνώμη των ειδικών. Χαρακτηριστικά έκλεισε τον Χαιρετισμό του, λέγοντας, «*οτιδήποτε αφορά βία, μάς αφορά όλους*».

Η πρώτη εισηγήτρια **Ανθούλα Ζαρμακούπη**, Κοινωνική Λειτουργός, ξεκίνησε με κάποια στοιχεία για την ενδοοικογενειακή βία, στην έννοιά της και στο πώς την ορίζουμε, ενώ,

αναφέρθηκε και στις συνέπειές της. Στη συνέχεια, η **Ευτυχία Ψύλλου**, Ψυχολόγος, η οποία ανέλυσε το προφίλ του θύματος και του θύτη και προσπάθησε να «σπάσει» τα στερεότυπα, τις αντιλήψεις και τους μύθους σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία, ενώ αναφέρθηκε στους τρόπους πρόληψης της βίας. Οι δύο ομιλήτριες παρουσίασαν τις δράσεις του Προγράμματος «Πρωτοβουλία» και έδωσαν αναλυτικά τα στοιχεία επικοινωνίας μαζί τους.

Τέλος, τον λόγο πήρε ο **π. Αντώνιος Καλλιγέρης**, συντονιστής του Προγράμματος «Πρωτοβουλία για την πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας», Εκπαιδευτικός, ο οποίος στην αρχή ανέφερε χαρακτηριστικά ότι «*στη διάρκεια του εγκλεισμού, λόγω της πανδημίας, αυξήθηκαν οι καταγγελίες των περιστατικών βίας. Αυτό δείχνει ότι το πρόβλημα προϋπήρχε της πανδημίας και δεν δημιουργήθηκε κατά τη διάρκεια αυτής. Τι συμβαίνει όμως όταν σε δύο ανθρώπους καθώς εξελίσσεται η σχέση τους, τα πράγματα δεν είναι αυτό που έδειχναν; Τι μπορούμε να κάνουμε εμείς, ώστε να προλάβουμε τα γεγονότα;*» και επεσήμανε την αναγκαιότητα της κινητοποίησης με δράσεις από τους Φορείς και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, ενώ αναφέρθηκε στη σπουδαιότητα της ενεργοποίησης των Εκκλησιαστικών Φορέων. Κλείνοντας, τόνισε ότι «*πρέπει να μιλάμε και να ανοίγουμε τις καρδιές μας, να μην επιτρέπουμε κατένας άνθρωπος να είναι πληγωμένος από οποιαδήποτε μορφή βίας*».

7-8. Έκτος Μαραθώνιος Κρήτης.

Ο Σύλλογος Δρομέων Χανίων διοργάνωσε, με τη στήριξη της Περιφέρειας Κρήτης, Π.Ε. Χανίων, τον Έκτο Μαραθώνιο Κρήτης, αφιερωμένο στον μακαριστό Μητροπολίτη Κισάμου και Σελίνου κυρό Ειρηναίο και στα 100 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή. Η έναρξη πραγματοποιήθηκε στον αύλειο χώρο της ΟΑΚ, κατά τη διάρκεια της οποίας χαιρέτισαν ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κισάμου και Σελίνου **Αμφιλόχιος**, Πρόεδρος της ΟΑΚ, ο Αντιπεριφερειάρχης Χανίων **Νίκος Καλογεράς**, ο Δήμαρχος Πλατανιά

Γιάννης Μαλανδράκης, εκ μέρους και των Δημάρχων Κισάμου και Αποκορώνου, ο Δρ **Κωνσταντίνος Ζορμπάς**, Γενικός Διευθυντής της ΟΑΚ, η Πρόεδρος του Συλλόγου Μικρασιατών Χανίων **Στέλλα Γκοζάνη - Χαριτάκη**, ως και η **Αντωνία Παπαδημουλά**, Πρόεδρος του Συλλόγου Δρομέων Κρήτης.

Ο κ. Αμφιλόχιος στον Χαιρετισμό του σημείωσε μεταξύ άλλων ότι: «*Η αναφορά στα 100 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή υπενθυμίζει σε όλους μας το χρέος και την ευθύνη να φυλάττουμε Θερμοπύλες και, με πνεύμα εγρήγορσης και αφύπνισης, να αντιστεκόμαστε σε κάθε τι που έρχεται να παρασαλεύσει τις αξίες, τα πιστεύω και τα ιδανικά για τα οποία χύθηκαν εκατόμβες αίματος από τους ηρωικούς και αφανείς εκείνους ήρωες της Μικρασιατικής καταστροφής, οι οποίοι δεν σφαγιάστηκαν και απαγχονίστηκαν, όσοι κατάφεραν να ζήσουν, ερχόμενοι στη δεύτερη πατρίδα τους την Ελλάδα, η οποία δεν τους δέχθηκε όπως τους άρμοζε και όφειλε, έφεραν μαζί τους, ως πολύτιμο φυλακτό, την πίστη τους και την ευλάβειά τους, με την οποία μπόλιασαν τους τόπους όπου εγκαταστάθηκαν. Τούς αξίζει κάθε σεβασμός, τιμή και έπαινος*». Από την πλευρά του ο Δρ Κωνσταντίνος Ζορμπάς καλωσόρισε τους παρευρισκόμενους και αναφέρθηκε στη σημασία της διοργάνωσης του Μαραθωνίου Κρήτης που αφιερώνεται στη μνήμη του μακαριστού Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου κυρού Ειρηναίου Γαλανάκη. Ακολούθησε Καλλιτεχνικό Πρόγραμμα από τη Χορωδία του Συλλόγου Μικρασιατών Χανίων «ο Άγιος Πολύκαρπος», με τη συμμετοχή και του Πολιτιστικού Συλλόγου «Αροδαμός».

2699 10-11. Μνήμη Ισαποστόλων Κυρίλλου και Μεθοδίου.

Η ΟΑΚ, με την ευκαιρία της εορτής των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, Φωτιστών των Σλάβων (11 Μαΐου 2022), στη μνήμη των οποίων έχει αφιερωθεί το Παρεκκλήσι του Ιδρύματος, τέλεσε Αρχιερατικό Εσπερινό στον αύλειο χώρο του Ιδρύματος, χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου **Αμφιλοχίου**, Προέδρου της ΟΑΚ, με τη συμμετοχή του **π. Διονυσίου Νταουντάκη**, Εφημερίου του Ι.Ν. Αγίας Μαρίας Κολυμπαρίου και του **π. Σταύρου Κοφινά**, Πρωτοπρεσβύτερου του Οικουμενικού Θρόνου, Συντονιστή του Πατριαρχικού Δικτύου για την Ποιμαντική Διακονία στον Χώρο της Υγείας, ο οποίος βρέθηκε στις εγκαταστάσεις του Ιδρύματος για τη διεξαγωγή ενός πολύ σημαντικού Συνεδρίου για την ποιμαντική διακονία στα Νοσοκομεία (**βλ. 2700**).

Ο Σεβασμιώτατος στον λόγο του ανέφερε πως είναι «ανεκτίμητη η προσφορά και το έργο των σημερινά τιμωμένων μεγάλων Πατέρων της Εκκλησίας μας καθώς μπολιάζοντας την τότε μεγάλη Μοραβία, σημερινή Κεντρική Ευρώπη, με τον πολιτισμό του Βυζαντίου, διαμόρφωσαν την ιστορική εξέλιξη των Βαλκανικών χωρών. Διερωτώμαι τι θα είχε συμβεί στον χάρτη των Βαλκανικών Χωρών, εάν οι Άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος δεν είχαν προβεί στην κίνηση αυτή; Πώς θα ήταν, άραγε, τα πράγματα σήμερα όχι μόνον στις Χώρες αυτές, αλλά στην ευρύτερη περιοχή; Ανάγκη εσωτερικής ιεραποστολής έχουμε σήμερα. Ταξίδι στην καρδιά για να αναζητήσουμε την εσωτερική ειρήνη, την ειρήνη της καρδιάς, χωρίς την οποία δεν μπορεί ο άνθρωπος του Θεού να προχωρήσει στην πνευματική και εν γένει ζωή του. Προϋπόθεση αυτού του ταξιδιού η συνάντησή μας με τον Χριστό, ο οποίος είναι ο Άρχων της ειρήνης». Ακολούθως καλωσόρισε τον Αιδ. Πρωτοπρεσβύτερο του Οικουμενικού Θρόνου π. Σταύρο Κοφινά και ως ανέφερε ο π. Σταύρος είναι «εκλεκτό στέλεχος του Οικουμενικού Πατριαρχείου, υπεύθυνος του Δικτύου Ποιμαντικής της Υγείας και βρίσκεται στην Ακαδημία έχοντας την ευθύνη ενός πανευρωπαϊκού Συνεδρίου με περισσότερους από 120 συνέδρους, και θέμα την ποιμαντική των Ιερέων, υπεύθυνων στα Νοσοκομεία».

Την επόμενη ημέρα, κυριώνυμο ημέρα της Εορτής, τελέστηκε Όρθρος και Θεία Λειτουργία στο Παρεκκλήσι της ΟΑΚ. Στον εορτασμό παρευρέθηκαν φίλοι του Ιδρύματος, καθώς και κάτοικοι της περιοχής, ενώ μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας ο Δρ Κωνσταντίνος Ζορμπάς, Γενικός Διευθυντής της ΟΑΚ, ευχαρίστησε τους πατέρες της Ιεράς Μονής Γωνιάς και τον Πρωτοπρεσβύτερο π. Διονύσιο Νταουντάκη και τον π. Σταύρο Κοφινά, για την αγάπη τους προς το Ίδρυμα.

2700 11-14. Ποιμαντική Διακονία στα Νοσοκομεία.

Με επιτυχία ολοκληρώθηκαν οι εργασίες της 17^{ης} Συνδιάσκεψης του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την Ποιμαντική Διακονία στα Νοσηλευτικά Ίδρυματα (European Network for Health Care Chaplaincy), οι οποίες έλαβαν χώρα στις εγκαταστάσεις της ΟΑΚ. Η Συνδιάσκεψη διοργανώθηκε από το Πατριαρχικό Δίκτυο για την Ποιμαντική Διακονία στον Χώρο της Υγείας. Στις εργασίες της Συνδιάσκεψης συμμετείχαν εκπρόσωποι από διάφορες Εκκλησίες της Ευρώπης και άλλες Οργανώσεις που φροντίζουν τον άρρωστο σε διάφορα υγειονομικά καταλύματα σε 26 Ευρωπαϊκές Χώρες.

Το θέμα της Συνδιάσκεψης είχε ως επίκεντρο την ταυτότητα του θρησκευτικού λειτουργού στον χώρο της Υγείας (Heart to Heart: Being a Chaplain – Being with Others). Ο Δρ **Κωνσταντίνος Ζορμπάς**, Γενικός Διευθυντής της ΟΑΚ, εκ μέρους του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Κισάμου και Σελίνου **Αμφιλοχίου**, Προέδρου του Ιδρύματος, καλωσόρισε τους συνέδρους με θερμούς Χαιρετισμούς, εκφράζοντας τη σημασία της συνάντησης για την ποιμαντική των ιερέων, υπεύθυνων στα Νοσοκομεία, ευχόμενοι ευόδωση των στόχων και σκοπών του Συνεδρίου. Οι συμμετέχοντες κατά τη διάρκεια της διαμονής τους είχαν την ευκαιρία να επισκεφθούν την Ιερά Μονή Γωνιάς και να περιηγηθούν στην παλαιά πόλη των Χανίων.

Το «Ευρωπαϊκό Δίκτυο» (ENHCC) είναι το μοναδικό ευρωπαϊκό όργανο που συνδέει όλους όσοι προσφέρουν εκκλησιαστική υπηρεσία-διακονία σε χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας στην Ευρώπη. Στο «Δίκτυο» συμμετέχουν αντιπρόσωποι από όλες τις Εκκλησίες και τους Εθνικούς Συνδέσμους που έχουν τις ρίζες τους στον Χριστιανισμό, όπως αυτός εκφράζεται στους πολιτισμούς της Ευρώπης. Σκοπός του «Δικτύου» είναι να προωθήσει την ανάπτυξη υπηρεσιών υψηλής ποιότητας στον τομέα της ποιμαντικής διακονίας στον χώρο της Υγείας στην Ευρώπη σε διεπιστημονικό και διαπολιτιστικό επίπεδο. Στη φετινή Συνδιάσκεψη εορτάστηκαν και τα 20 χρόνια από την ίδρυση του «Ευρωπαϊκού Δικτύου», η οποία λόγω της πανδημίας, είχε ματαιωθεί η προγραμματισμένη για το 2020 Συνδιάσκεψη. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο εκπροσωπείται από τον Πρωτοπρεσβύτερο του Οικουμενικού Θρόνου **Σταύρο Κοφινά**, Συντονιστή του Πατριαρχικού Δικτύου, ο οποίος εκλέχθηκε παμψηφεί ως ο πρώτος Συντονιστής του «Δικτύου» το 2000 και επανεξελέγη άλλες δύο φορές, υπηρετώντας ως συντονιστής επί 10 συνεχή έτη (2000-2010).

Στο τέλος του Συνεδρίου εκδόθηκε το παρακάτω Ψήφισμα σχετικά με τα γεγονότα στην Ουκρανία: «*Εμείς οι συμμετέχοντες στη 17η διαβούλευση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Υγειονομικής Φροντίδας, που πραγματοποιείται στην Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης ευχαριστούμε τον Θεό για κάθε ιερέα που στηρίζει άτομα που έχουν πληγεί από τη ρωσική στρατιωτική επίθεση στο σώμα, το μυαλό και την ψυχή, που είναι μαζί τους όπου κι αν βρίσκονται, στις περιοχές της Οδησσού και του Ντόνετσκ, στην περιοχή Κιέβου και σε άλλες πόλεις και χωριά. Ευχαριστούμε τον Θεό για κάθε ιερέα που είναι παρών σε περιοχές όπου βρίσκεται ο στρατός, σε κέντρα προσφύγων, σε καταφύγια και ιδρύματα υγειονομικής περίθαλψης, ρισκάροντας τη δική του υγεία και τη ζωή για χάρη των άλλων. Ευχαριστούμε τον Θεό για κάθε ιερέα που φροντίζει για άτομα που έχουν τραυματιστεί στο σώμα και το μυαλό, πολιτικό και στρατιωτικό προσωπικό. Ευχαριστούμε τον Θεό για κάθε ιερέα που στηρίζει επαγγελματίες υγείας και κοινωνικούς λειτουργούς σε περιόδους υπαρξιακής και πνευματικής ανάγκης. Σε ένδειξη αλληλεγγύης προσευχόμαστε για την Ουκρανία και όλα τα θύματα του πολέμου και ειδικά για εσάς ο Θεός να σας δώσει δύναμη και κουράγιο και να σας κρατήσει ασφαλείς καθώς εργάζεστε στην επικίνδυνη κατάσταση. Προσευχόμαστε επίσης ο Θεός να σας καθοδηγήσει και να σας δώσει σοφία καθώς παίρνετε δύσκολες αποφάσεις για το πώς θα βοηθήσετε αυτούς που έχουν ανάγκη. Προσευχόμαστε επίσης, η ειρήνη του Θεού να γεμίσει τις καρδιές σας καθώς επιδιώκετε να παραμείνετε ήρεμοι και η παρουσία του Θεού να σας γεμίσει ελπίδα, ώστε να ενθαρρύνετε τους άλλους να συνεχίσουν να ελπίζουν. Ευ-*

χαριστούμε τον Θεό για την αγάπη που δείχνετε και προσευχόμαστε να συνεχίσετε να βλέπετε το πρόσωπο του Χριστού σε όσους συναντάτε όποιο κι αν είναι. Αυτήν τη στιγμή εξετάζουμε πώς θα μπορούσαμε να παρέχουμε βοήθεια και βοήθεια μέσω του δικτύου μας. Αιδ. Gudrun Rosen, Συντονιστής European Network of Health Care Chaplaincy 14 Μαΐου 2022».

2701 17-20. Θρησκείες και Υγεία.

Στις εγκαταστάσεις της ΟΑΚ πραγματοποιήθηκε η συνάντηση εργασίας για το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα “Total” (“*Training on Religion as a lever towards Mental and Physical Health*”), με θέμα: «*Η συμβολή της Θρησκευτικής Εκπαίδευσης στην ψυχική και σωματική υγεία*». Στο Πρόγραμμα συμμετέχουν, εκτός της ΟΑΚ, η Χριστιανική Θεολογική Ακαδημία της Βαρσοβίας (Πολωνία), τα Πανεπιστήμια της Erciyes (Καπαδοκία) και Gazi (Άγκυρα), η Εθνική Ένωση για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες της Βουλγαρίας και η Εταιρία Phoenix του Βελγίου. Σκοπός των Εταίρων είναι να εντρυφήσουν ερευνητικά, ώστε να παραχθούν αποτελέσματα με πρακτικές εφαρμογές στον χώρο της υγείας, αξιοποιώντας το θεολογικό υπόβαθρο των Ιδρυμάτων που υλοποιούν το Πρόγραμμα εστιάζοντας στις πνευματικές ανάγκες του ασθενή, με σεβασμό και αξιοπρέπεια προς τη διαφορετικότητα. Τους συμμετέχοντες καλωσόρισε ο **Αντώνης Καλογεράκης**, Υπεύθυνος του Ινστιτούτου Θεολογίας και Οικολογίας – Παράρτημα της ΟΑΚ, αναλύοντας τη σημασία της θεματολογίας στην εποχή μας.

2702 21-27. Διεθνές Συνέδριο Φυτοφαρμακολογίας.

Ολοκληρώθηκαν με μεγάλη επιτυχία οι εργασίες του Διεθνούς Συνεδρίου Φυτοφαρμακολογίας, με τίτλο: “*Trends in Natural Products Research: A PSE Young Scientists’ Meeting*”, υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Φυτοχημικής Εταιρείας (Phytochemical Society of Europe) και του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ). Το Συνέδριο, που διοργάνωσε το Τμήμα Φαρμακευτικής του ΕΚΠΑ (με υπεύθυνη την Αναπληρώτρια Καθηγήτρια **Ευσταθία Ιωάννου** και συνδιοργανωτή τον Καθηγητή **Βασίλη Ρούσση**) στις εγκαταστάσεις της ΟΑΚ στο Κολυμπάρι, είναι ετήσιο και κάθε φορά πραγματοποιείται σε διαφορετική Χώρα, έχοντας ως κεντρικό θέμα την παρουσίαση των σύγχρονων τάσεων στην έρευνα επί των φυσικών προϊόντων. Η

ιδιαιτερότητά του είναι ότι απευθύνεται κυρίως σε νέους επιστήμονες που δραστηριοποιούνται σε διάφορους τομείς των φυσικών προϊόντων, οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα της ερευνητικής τους δραστηριότητας, καθώς και να παρακολουθήσουν εισηγήσεις από διακεκριμένους επιστήμονες, να αλληλοεπιδράσουν μαζί τους, να ανταλλάξουν απόψεις και να δημιουργήσουν σχέσεις και μελλοντικές συνεργασίες. Η Ευρωπαϊκή Φυτοχημική Εταιρεία εμπιστεύθηκε για δεύτερη φορά στην παραπάνω Οργανωτική Επιτροπή τη διοργάνωση του Συνεδρίου (το πρώτο Συνέδριο φιλοξενήθηκε με μεγάλη επιτυχία στην ΟΑΚ το 2011), στο οποίο συμμετείχαν και παρουσίασαν τα ερευνητικά τους αποτελέσματα επιστήμονες από 24 Χώρες.

Κατά τη διάρκεια των εργασιών οι συνέδριοι είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν σημαντικούς τουριστικούς προορισμούς της περιοχής. Το Συνέδριο έτυχε ευρείας προβολής σε Αθηναϊκές Εφημερίδες (βλ. Βήμα και Καθημερινή).

2703 30.5–5.6. Νέες εξελίξεις σε Ιατρική και Μηχανική.

Διεθνές Θερινό Σχολείο με θέμα τις Βιο-Επιστήμες (Bio-X), το οποίο οργανώθηκε από το Τμήμα Βιοϊατρικής Μηχανικής του Πανεπιστημίου Houston - ΗΠΑ και χρηματοδοτήθηκε από τη NSF (Εθνική Οργάνωση για την Επιστήμη) και την Engineering in Medicine and Biology Society (Μηχανική για την Ιατρική και τη Βιολογία). Σκοπός ήταν οι μελλοντικοί επιστήμονες να εργαστούν σε θέματα Βιολογικής Επιστήμης και Βιο-μηχανικής και να ενημερωθούν για τις τελευταίες εξελίξεις στους νέους τομείς της Βιο-πληροφορικής και της Μοριακής Μηχανικής Έρευνας.

Ο Δρ **Metin Akay**, Υπεύθυνος Καθηγητής από το Πανεπιστήμιο του Houston της Αμερικής, όπως και άλλοι γνωστοί

Καθηγητές από διάφορα Πανεπιστήμια στον κόσμο και την Ελλάδα, ιδιαιτέρως από το Πολυτεχνείο Κρήτης, παρέδωσαν μαθήματα σε επιλεγμένους άριστους φοιτητές. Οι συμμετέχοντες επισκέφθηκαν το Πολυτεχνείο Κρήτης μετά από πρόσκληση του Αντιπρύτανη **Μιχάλη Ζερβάκη** και παρακολούθησαν εξειδικευμένες εισηγήσεις, όπως αυτή του **Νεκτάριου Ταβερναράκη**, Προέδρου του Ιδρύματος Τεχνονογίας και Έρευνας, σχετικά με τις νέες δυνατότητες στην πρόληψη σοβαρών ασθενειών που προσφέρει η ιατρική ακριβείας και η επεξεργασία του ανθρώπινου γονιδιώματος με τη χρήση δεδομένων. Μεταξύ άλλων εορσάμανε πως η πραγματική επανάσταση θα είναι αυτή που θα ακολουθήσει και η οποία δεν αφορά το «διάβασμα» του DNA, αλλά την τροποποίησή του μέσω μικροχειρουργικής, ενώ υπογράμμισε πως αυτές αυτές οι καινοτόμες επιστημονικές και τεχνολογικές δυνατότητες θέτουν σοβαρά διλήμματα ηθικής και δεοντολογίας, με επιτακτική την ανάγκη ο τομέας της Βιοηθικής να προσαρμοστεί σε αυτές τις εξελίξεις και να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο στο οποίο θα μπορούν να γίνονται τέτοιες παρεμβάσεις με κανόνες.

Ο Δρ **Κωνσταντίνος Ζορμπάς**, Γενικός Διευθυντής της ΟΑΚ, κλείνοντας τις εργασίες του σημαντικού αυτού Σχολείου, αναφέρθηκε στις πρωτοβουλίες του Οικουμενικού Πατριαρχείου για θέματα Βιοηθικής και τις προκλήσεις των Νέων Τεχνολογιών και της Βιο-μηχανικής, οι οποίες αλλάζουν ριζικά όχι μόνο τον τρόπο της ζωής μας και τον τρόπο της σκέψης μας, αλλά και της ανθρώπινης συμπεριφοράς.

2704 31. Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα “AUGE”.

Πραγματοποιήθηκε η επίσημη έναρξη του Έργου “AUGE” (Advancing Utterly Green Environments – Προάγοντας καθόλα πράσινα περιβάλλοντα), το οποίο χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Erasmus+ και έχει διάρκεια 13 μηνών. Το Έργο εντάσσεται στο πλαίσιο της Βασικής Δράσης 2, η οποία αφορά τη Συνεργασία μεταξύ Οργανισμών και Ιδρυμάτων για καινοτομία και ανταλλαγή ορθών πρακτικών. Η χρηματοδότησή του έγινε στο πλαίσιο του σχεδίου Συμπράξεις Μικρής Κλίμακας.

Το παραπάνω έργο σχεδιάστηκε με γνώμονα την Οριζόντια Προτεραιότητα του Προγράμματος Erasmus+ «Περιβάλλον και Καταπολέμηση της Κλιματικής Αλλαγής» και με τομέα δραστηριοποίησης τη Σχολική Εκπαίδευση. Πέρα από την ευαισθητοποίηση σε περιβαλλοντικά ζητήματα που αφορούν την κλιματική κρίση, την εξοικονόμηση πόρων, την α-

νακύκλωση και τις ήπιες μορφές ενέργειας, στους στόχους του έργου περιλαμβάνονται, επίσης, αφενός η υποστήριξη των εκπαιδευτικών και διευθυντών σχολείων μέσω της επιμόρφωσής τους σε ζητήματα που αφορούν την εξοικονόμηση ενέργειας και τη δημιουργική επαναχρησιμοποίηση (upcycling) στο πλαίσιο των σχολικών μονάδων, αφετέρου η ανάπτυξη των βασικών ικανοτήτων των συμμετεχόντων (καλλιέργεια της συνεργατικότητας, της δημιουργικότητας, της εστίασης, της αυτενέργειας, της ενεργού πολιτότητας, της ενσυναίσθησης κ.λπ.). Τον συντονισμό του έργου έχει η Θεολογική Σχολή Εκκλησίας Κύπρου – ΘΣΕΚ (υπό την ευθύνη της Επίκουρης Καθηγήτριας **Μαρίας Παύλου**). Εταίρος στο έργο είναι η ΟΑΚ, με υπεύθυνους τον Δρα **Κωνσταντίνο Ζορμπά** (Γενικό Διευθυντή της ΟΑΚ) και τον **Αντώνη Καλογεράκη** (Υπεύθυνο του Ινστιτούτου Θεολογίας και Οικολογίας – Παράρτημα της ΟΑΚ).

Στο πλαίσιο της συνάντησης αναφέρθηκαν οι στόχοι του έργου, υπογραμμίστηκε ο διεπιστημονικός και διαθεματικός του χαρακτήρας, παρουσιάστηκαν τα βιωματικά-εργαστήρια που πρόκειται να υλοποιηθούν εντός του επόμενου τριμήνου, ενώ συνοπτική αναφορά έγινε και στη δημιουργία πρωτότυπου εκπαιδευτικού υλικού, όπως και σε σχετικές Ημερίδες που θα πραγματοποιηθούν σε Κύπρο και Κρήτη αντίστοιχα. Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης, οι εμπλεκόμενοι Φορείς είχαν την ευκαιρία να συζητήσουν διάφορα ζητήματα γύρω από τις προοπτικές που ανοίγει η συνεργασία μέσω του έργου AUGE, ενώ εξέφρασαν την πεποίθηση ότι η συνέργεια αυτή θα ενδυναμώσει έτι περισσότερο τις ήδη στενές και α-γαστές σχέσεις μεταξύ της ΘΣΕΚ και της ΟΑΚ.

ΙΟΥΝΙΟΣ

8. Ομάδα Καθολικών κληρικών.

Ομάδα εννέα ιερέων, στελέχη του Βατικανού, συνοδευόμενοι από τον Σεβασμιώτατο, Καθολικό Επίσκοπο Σύρου - Θήρας **Πέτρο Στεφάνου**, επισκέφθηκε την ΟΑΚ και ξεναγήθηκε στους χώρους της. Την Ομάδα καλωσόρισε ο Δρ **Κωνσταντίνος Ζορμπάς**, Γενικός Διευθυντής της ΟΑΚ, παρουσιάζοντας το έργο και τις δράσεις του Ιδρύματος, αλλά και τρόπους συνεργασίας σε θέματα προσκυνηματικού τουρισμού.

9. Επίσκεψη Γερμανών Καθηγητών.

Ομάδα από Καθηγητές και Καθηγήτριες των Θρησκευτικών από την Ενορία του Αουγκσμπουργκ της Γερμανίας, με υπεύθυνους τη **Renata** και τον **Dieter Dorn**, υποδέχτηκε η Αγιολογία και Επιστημονική Συνεργάτιδα της ΟΑΚ **Κωνσταντίνα Στεφανάκη**, η οποία τους παρουσίασε το έργο και τις δράσεις του Ιδρύματος, με έμφαση στον τρόπο που ιστορείται μία Εικόνα.

2705 9-12. Διεθνές Συνέδριο για προγραμματιστές Ηλεκτρονικών Υπολογιστών.

Ιδιαίτερως επιτυχημένες ήταν οι εργασίες του “AgileCrete”, διεθνούς Συνεδρίου προγραμματιστών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών με αυτοοργανωμένες συνεδρίες ανοιχτού χώρου. Από το 2014 που διενεργείται το Συνέδριο έχουν συζητηθεί θέματα που αφορούν την ανάπτυξη λογισμικού, τη διαχείριση προϊόντων, τις μεθοδολογίες, την ψυχολογία, τη σκέψη συστημάτων, τη φιλοσοφία κ.ά. Στόχος του είναι να συμβάλει στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των πελατών των προϊόντων και των προγραμματιστών. Ο **Ιωάννης Μουντογιαννάκης**, εκ μέρους του Δρος **Κωνσταντίνου Ζορμπά**, Γενικού Διευθυντή της ΟΑΚ, απηύθυνε Χαιρετισμό, παρουσιάζοντας το έργο και τις δράσεις του Ιδρύματος. Κατά τη διάρκεια των εργασιών οι συνέδριοι είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν σημαντικούς τουριστικούς προορισμούς της περιοχής.

2706 12-18. Επιστήμη και Ορθοδοξία.

Το Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και της Ορθόδοξης Ακαδημίας Κρήτης (ΟΑΚ), σε συνεργασία με το Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου

Αθηνών (ΙΕΣ, ΥοΑ) διοργάνωσαν το Διεθνές Θερινό Σχολείο για την Επιστήμη και την Ορθοδοξία. Το εντατικό Θερινό Σχολείο διάρκειας μίας εβδομάδας παρείχε στους συμμετέχοντες γνώση της ιστορίας των σχέσεων μεταξύ Χριστιανισμού και Επιστήμης καθώς και σε βάθος γνώση των σχέσεων μεταξύ Ορθόδοξου Χριστιανισμού και Επιστήμης. Απευθυνόταν σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές, Ph.D. υποψηφίους και ερευνητές στον τομέα της Θρησκείας, της Επιστήμης, της Ιστορίας, της Φιλοσοφίας, της Τεχνολογίας, της Διδακτικής, της Θεολογίας, καθώς και σε όσους ενδιαφέρονται για τη διασύνδεση Ορθοδοξίας και Επιστήμης. Δίδαξαν ερευνητές από το IHR, το HNRFF και άλλα αναγνωρισμένα Ερευνητικά και Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Ελλάδας καθώς και καταξιωμένοι Καθηγητές, όπως ο Δρ **Ευθύμιος Νικολαΐδης**, Διευθυντής Ερευνών του Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (ΕΙΕ), ο **Peter Harrison** (University of Queensland, Australia, University of Oxford, Ηνωμένο Βασίλειο) και ο **Jaume Navarro** (Πανεπιστήμιο της Χώρας των Βάσκων, Ισπανία). Οι συμμετέχοντες επισκέφθηκαν την παλιά πόλη των Χανίων καθώς και το Πολυτεχνείο Κρήτης με σκοπό την περαιτέρω συνεργασία στο ευαίσθητο θέμα της Τεχνητής Νοημοσύνης.

2707 16. Ψηφιακό Εργαστήρι Κρητικής Αγιογραφίας.

Με ιδιαίτερη επιτυχία και μεγάλη συμμετοχή πραγματοποιήθηκε το πρώτο διά ζώσης Workshop επίδειξης των λειτουργιών της Πλατφόρμας του Ψηφιακού Εργαστηρίου Κρητικής Αγιογραφίας του έργου «Ψηφιακό Εργαστήρι Κρητικής Αγιογραφίας με τη χρήση νέων τεχνολογιών και 3D εικονικής

πραγματικότητας, *e-hagiography*», στο πλαίσιο της δράσης 1.b.2 «Συμπράξεις Επιχειρήσεων με Οργανισμούς Έρευνας και Διάδοσης Γνώσεων, σε τομείς της RIS3Crete» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΚΡΗΤΗ 2014-2020» (κωδικός έργου: **KRHP1 - 0028407**), που διοργάνωσε η Ορθόδοξος Ακαδημία Κρήτης, σε συνεργασία με την επιχείρηση Βανίδης Ιωάννης Media Suite, το Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης και το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων Διόφαντος.

Σύντομους Χαιρετισμούς απηύθυναν οι εταίροι του Προγράμματος, ενώ ο Δρ **Κωνσταντίνος Ζορμπάς**, Γενικός Διευθυντής του Ιδρύματος, στην εισαγωγική του ομιλία, αφού καλωσόρισε τους συμμετέχοντες εκ μέρους του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου **Αμφιλοχίου**, Προέδρου της ΟΑΚ, ευχαρίστησε τους εταίρους του Προγράμματος και ιδιαίτερα τον **Αντώνη Καλογεράκη**, Επιστημονικό Συνεργάτη της ΟΑΚ και την **Κωνσταντίνα Στεφανάκη**, Υπεύθυνη του Εργαστηρίου Αγιογραφίας της ΟΑΚ, για την όλη προσπάθεια. Κάνοντας μία σύντομη αναφορά στη σχέση Πληροφορικής με την Τέχνη έθεσε έναν καίριο προβληματισμό: «ο άνθρωπος για την τεχνολογία ή η τεχνολογία για τον άνθρωπο;» καθώς οι ραγδαίες εξελίξεις της Τέταρτης Βιομηχανικής Επανάστασης επαναπροσδιορίζουν τις σχέσεις ανθρώπου και μηχανής.

2708 16. Καταδικάζοντας τη βία.

Εξεχόντος επιτυχημένη ήταν η Ημερίδα της ΟΑΚ, σε συνεργασία με το Κέντρο Οικουμενικών, Ιεραποστολικών και Περιβαλλοντικών Μελετών «Μητροπολίτης Παντελεήμων Παπαγεωργίου» (CEMES), με θέμα: «Καταδικάζοντας κάθε μορφή βίας», με αφορμή τη συμπλήρωση έξι ετών από τη διεξαγωγή της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου, η οποία πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2016 στις εγκαταστάσεις της ΟΑΚ και αποτέλεσε σημαντικό ιστορικό γεγονός, όχι μόνο για την Ορθόδοξη Εκκλησία και τους πιστούς της, αλλά και σε παγκόσμιο θρησκευτικό και κοινωνικό επίπεδο. Στην πρωινή συνεδρία ο **Νικόλαος Δημητριάδης**, Πρόεδρος του CEMES, Καθηγητής Θρησκευτολογίας στο American College of Thessaloniki, απηύθυνε σύντομο Χαιρετισμό, καλωσορίζοντας τους επίσημους προσκεκλημένους και τους ομιλητές για τη συμμετοχή τους, και αφού ευχαρίστησε την ΟΑΚ για τη διοργάνωση της Ημερίδας, τόνισε χαρακτηριστικά ότι τα κείμενα της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθόδοξου Εκκλησίας μπορούν να αποτελέσουν οδοδείκτες για τη ζωή των Χριστιανών στον διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο μας, υπογραμμίζοντας ότι τα κείμενα της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου καταδικάζουν συλλήβδην κάθε μορφή βίας απ' όπου και αν προέρχεται.

Ακολούθως, ο Δρ **Κωνσταντίνος Ζορμπάς**, Γενικός Διευθυντής της ΟΑΚ, καλωσόρισε με τη σειρά του τους ομιλητές, ευχαριστώντας τους θερμά για τη συμμετοχή τους, μεταφέροντας και τις ευχαριστίες του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου **Αμφιλοχίου**, Προέδρου της ΟΑΚ. Αναφέρθηκε σύντομα στην ιστορική σημασία του γεγονότος της Συνόδου και επεσήμανε το μήνυμα ελπίδας, αγάπης, ειρήνης και συμφιλίωσης που εκπηγάζει από τα κείμενα της Συνόδου, επισημαίνοντας πως το ζητούμενο είναι η ευρύτερη αποδοχή και εφαρμογή των κειμένων αυτών ως πηγή

προβληματισμού για επίλυση των σύγχρονων προβλημάτων του ανθρώπου, διαπιστώνοντας πως, ενώ η Σύνοδος είχε λάβει μέριμνα για τα ζητήματα αυτά, αλλά δυστυχώς έξι χρόνια μετά η βία αυξάνεται και εισέρχεται βαθύτερα στην κοινωνία.

Συντονιστής της πρώτης συνεδρίας ήταν ο Πρωτοπρεσβύτερος **Αυγουστίνος Μπαϊρακτάρης**, Αναπληρωτής Καθηγητής της Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Κρήτης, ο οποίος λαμβάνοντας τον λόγο και αφού ευχαρίστησε την ΟΑΚ για την τιμητική πρόσκληση, παρουσίασε τον κεντρικό ομιλητή Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Γέροντα Χαλκηδόνος **Εμμανουήλ Αδαμάκη**.

Στην εισήγησή του ο Σεβασμιώτατος επεσήμανε ότι η Σύνοδος της Κρήτης ουσιαστικά υιοθέτησε τα κείμενα που ήδη είχαν υπογραφεί από τις Ορθόδοξες Εκκλησίες, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι τελικά τέσσερις εξ αυτών την τελευταία στιγμή δεν συμμετείχαν στις εργασίες της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου. Προσπαθώντας να προσδιορίσει τι σημαίνει βία ανέφερε ότι βία δεν είναι μόνο ο πόλεμος ή μια δολοφονία, αλλά κάθε μορφή στέρησης της ελευθερίας του κατ' εικόνα Θεού ανθρώπινου προσώπου. Υπογράμμισε σε όλους τους τόπους ότι η βία δεν έχει καμία θέση στον κόσμο και κυρίως στην Εκκλησία, ενώ διαπίστωσε με λύπη ότι και στους κόλπους της Ορθοδοξίας ανθούν σύγχρονοι φονταμενταλιστικοί κύκλοι που με τις απόψεις τους αλλοιώνουν την αλήθεια της πίστεως και την ενότητα του Σώματος της Εκκλησίας. Τέλος, ανέφερε ότι η Εκκλησία είναι ο χώρος της ειρήνης και της αγάπης και πως χρέος της είναι να ενθαρρύνει την αποτροπή ή/και την πρόληψη των πολέμων.

Μετά την κεντρική εισήγηση του Σεβασμιωτάτου Γέροντος Χαλκηδόνος ακολούθησε συζήτηση επί του βασικού θέματος. Πρώτος έλαβε τον λόγο ο **Γρηγόριος Λαρεντζάκης**, Ομότιμος Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Graz, ο οποίος τόνισε ότι όλες οι Ορθόδοξες Εκκλησίες οφείλουν να λαμβάνουν υπ' όψιν τους τα ψηφισμένα κείμενα της Συνόδου και να μην ενεργούν αυτόνομα βλάπτοντας την κοινωνία πίστεως και την ενότητα της Εκκλησίας.

Ο **Σταύρος Γιαγκάρογλου**, Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, τόνισε την ανάγκη να τεθούν στη διαδικασία της αποδοχής τα κείμενα της Συνόδου και υπογράμμισε τον σημαίνοντα ρόλο των Ιερών Μητροπόλεων, των Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων, των Ενοριών και των Σχολείων ως προς αυτό. Σχολιάζοντας την κατάσταση στην Ουκρανία, ανέφερε ότι οι Ρώσοι δεν υπέγραψαν τις αποφάσεις της Συνόδου για την καταδίκη της βίας κα-

θώς προετοιμάζονταν να ασκήσουν βία και πρότεινε την ανάπτυξη μίας νέας μορφής συνοδικότητας, ώστε να επιτευχθεί ένας διάλογος με τη Ρωσική Εκκλησία. Ακολούθως ο **Νικόλαος Τσιρέβελος**, Δρ Θεολογίας, Καθηγητής στο 1^ο Πρότυπο Λύκειο Θεσσαλονίκης - «Μανόλης Ανδρόνικος», παρουσίασε φωτογραφικό υλικό από την προσπάθεια που επιτελείται στο Σχολείο που υπηρετεί για βιωματική προσέγγιση της γνώσης των κειμένων από τους μαθητές, επισημαίνοντας την ανάγκη το μήνυμα των κειμένων αυτών να αποτελέσει διδακτικό στόχο και να ενταχθεί στο Αναλυτικό Πρόγραμμα για τη διδασκαλία του Μαθήματος των Θρησκευτικών.

Στην απογευματινή συνεδρία τον συντονισμό είχε ο Δρ **Κωνσταντίνος Ζορμπάς**, Γενικός Διευθυντής της ΟΑΚ, ο οποίος καλωσόρισε τους ομιλητές κάνοντας μία σύντομη αναφορά στη σημασία της Συνόδου, εκφράζοντας τις ευχαριστίες του Ιδρύματος προς την Α.Θ.Π. τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. **Βαρθολομαίο Α'** για την αγάπη και την εμπιστοσύνη

του προς την ΟΑΚ. Ακολούθως προλόγισε τον κεντρικό ομιλητή **Ευάγγελο Βενιζέλο**, π. Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης, Καθηγητή Συνταγματικού Δικαίου, Νομική Σχολή Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ο οποίος, αφού ευχαρίστησε την ΟΑΚ και το CEMES για την τιμητική πρόσκληση ανέφερε ότι το κείμενο «Η Αποστολή της Εκκλησίας στον σύγχρονο κόσμο» δίνει ουσιαστικές λύσεις σε κάθε παθογένεια της κοινωνίας διαχρονικά, καθώς έχουν τεθεί υπό τον έλεγχο καταλυτικών εξελίξεων τα τελευταία έξι χρόνια. Υπογράμμισε δε τον θεόπνευστο χαρακτήρα των συνοδικών κειμένων καθώς η διατύπωσή τους φέρει τη Χάρη του Αγίου Πνεύματος και διαπίστωσε πως από τις δέκα Ορθόδοξες Εκκλησίες που συμμετείχαν στη Σύνοδο δεν είναι όλες έτοιμες να αποδεχτούν την Αυτοκεφαλία της Εκκλησίας της Ουκρανίας, όπως και να καταδικάσουν την επευλόγηση των όπλων από τον Πατριάρχη Ρωσίας καθώς ο πόλεμος για την Εκκλησία είναι προϊόν αμαρτίας. Αναφέρθηκε επίσης στη διάκριση πλειονοτικής και μειονοτικής Ορθόδοξου Εκκλησίας και στον τρόπο με τον οποίο συνδέονται μεταξύ τους μέσα από τα συνοδικά κείμενα. Συνεχίζοντας, έθεσε έναν καίριο προβληματισμό προς συζήτηση σχετικά με το αν υπάρχουν εκδοχές πολέμου που αντιμετωπίζονται με έναν θεολογικά προνομακό – ανεκτικό τρόπο, όπως η Επανάσταση του 1821, όταν ο Παλαιών Πατρών Γερμανός ύψωσε το λάβαρο της Επανάστασης, στο πλαίσιο του Διεθνούς Δικαίου για την αποκαταστατική απόσχιση. Τέλος, αναφέρθηκε στο «εκπληκτικό παράδοξο», όπως το χαρακτήρισε, Ορθόδοξες Εκκλησίες που ανήκουν σε Κράτη αντιρωσικά και φιλοαμερικανικά – φιλοδυτικά να μην αναγνωρίζουν την Αυτοκεφαλία της Εκκλησίας

μετείχαν στη Σύνοδο δεν είναι όλες έτοιμες να αποδεχτούν την Αυτοκεφαλία της Εκκλησίας της Ουκρανίας, όπως και να καταδικάσουν την επευλόγηση των όπλων από τον Πατριάρχη Ρωσίας καθώς ο πόλεμος για την Εκκλησία είναι προϊόν αμαρτίας. Αναφέρθηκε επίσης στη διάκριση πλειονοτικής και μειονοτικής Ορθόδοξου Εκκλησίας και στον τρόπο με τον οποίο συνδέονται μεταξύ τους μέσα από τα συνοδικά κείμενα. Συνεχίζοντας, έθεσε έναν καίριο προβληματισμό προς συζήτηση σχετικά με το αν υπάρχουν εκδοχές πολέμου που αντιμετωπίζονται με έναν θεολογικά προνομακό – ανεκτικό τρόπο, όπως η Επανάσταση του 1821, όταν ο Παλαιών Πατρών Γερμανός ύψωσε το λάβαρο της Επανάστασης, στο πλαίσιο του Διεθνούς Δικαίου για την αποκαταστατική απόσχιση. Τέλος, αναφέρθηκε στο «εκπληκτικό παράδοξο», όπως το χαρακτήρισε, Ορθόδοξες Εκκλησίες που ανήκουν σε Κράτη αντιρωσικά και φιλοαμερικανικά – φιλοδυτικά να μην αναγνωρίζουν την Αυτοκεφαλία της Εκκλησίας

της Ουκρανίας, φέροντας ως τρανταχτό παράδειγμα την Αλβανία, τη Βουλγαρία κ.ά.

Αμέσως μετά τον λόγο πήρε ο **Δημήτριος Κεραμιδάς**, Καθηγητής Θεολογίας στο Ποντιφικό Πανεπιστήμιο Angelicum της Ρώμης, ο οποίος τόνισε τη σημασία των κειμένων που απηχούν το γενικότερο πνεύμα του Οικουμενικού Πατριαρχείου καθώς και το γεγονός ότι καταβάλλεται προσπάθεια να γίνουν αποδεκτά από το Σώμα της Εκκλησίας. Συγκρίνοντας την Ορθόδοξη Εκκλησία με τη Ρωμαιοκαθολική έθεσε έναν καίριο προβληματισμό, ρωτώντας αν είναι εφικτό το Οικουμενικό Πατριαρχείο να αρθρώνει παρεμβατικό λόγο για τα κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα, όπως το πράττει έντονα η παπική Εκκλησία της Δύσης με την Κοινωνική Διδασκαλία (magisterium). Όσον αφορά τη βία, τα κείμενα υπενθυμίζουν ότι πρέπει να καταδικάζεται κάθε μορφή της, καθότι προέρχεται από την αμαρτία και είναι μία ρήξη στη σχέση ανθρώπου – Θεού και ανθρώπου – ανθρώπου. Κατά την άποψη του ομιλητή, ιδιαίτερα ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι τα κείμενα της Συνόδου προβάλλουν το ηθικό δικαίωμα του θύματος να υπερασπιστεί τον εαυτό του όταν θίγεται, κάνοντας ιδιαίτερη αναφορά στο κείμενο «Υπέρ της του Κόσμου Ζωής».

Ακολούθως, ο **Πέτρος Βασιλειάδης**, Ομότιμος Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Πρόεδρος επί τιμή του CEMES, έκανε μία σύντομη παρέμβαση αναφέροντας χαρακτηριστικά ότι: «Αναλύοντας τα επίσημα κείμενα της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου, αλλά και όσα δημοσιοποιούνται καθημερινά για τις εξελίξεις στο Ουκρανικό, αβίαστα καταλήγει κάποιος στο συμπέρασμα για το ποια είναι τα βαθύτερα αίτια αυτής της ταπεινωτικής κατάστασης για την Ορθόδοξη Εκκλησία στο σύνολό της, υπαιτιότητα του Πατριαρχείου Μόσχας, με αφορμή ασφαλώς την Ουκρανική αυτοκεφαλία – ή καλύτερα εξαιτίας αυτής. Τόσο η απουσία της Ρωσικής Εκκλησίας από την Αγία και Μεγάλη Σύνοδο του 2016, όσο και το βέτο της για την ολοκλήρωση του περί αυτοκεφαλίας προσυνοδικού κειμένου, έναν και μοναδικό σκοπό, ή μάλλον δύο, είχαν: σε ιδεολογικό και γεωπολιτικό επίπεδο την αποτροπή της απώλειας της Ουκρανίας – κάτι που θα αποδυνάμωνε την καινοφανή θεωρία της Ρωσικής ηγεσίας». Κατόπιν συμπλήρωσε πως «μέσω της αυτοκριτικής, ο Χριστιανός έρχεται να καταλάβει πληρέστερα πώς να είναι πραγματικά ανθρώπινος και να βρίσκει το θάρρος να μεταμορφώνει τη βία του κόσμου μας. Εάν έχουμε κάποια ελπίδα να αντιμετωπίσουμε τις πρωτοφανείς προκλήσεις που βρίσκονται μπροστά μας – τρομοκρατία, πρόσφυγες, φτώχεια, οικολογική καταστροφή – ο δρόμος προς τα εμπρός δεν μπορεί παρά να είναι η χριστιανική ενότητα» (Για ολόκληρη την παρέμβαση, βλ. Φως Φαναρίου, 17 Ιουνίου 2022).

Η **Ελισάβετ Προδρόμου**, Faculty Director, Initiative on Religion, Law and Diplomacy at the Fletcher School of Law and Diplomacy, Tufts University USA, τόνισε ότι τα κείμενα της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου αποτελούν μία σημαντική πηγή άντλησης στοιχείων που θα βοηθήσουν στην αντιμετώπιση της βίας και των συγκρούσεων στον κόσμο, παρά το γεγονός ότι δεν είναι επαρκή σε σχέση με τον ορθόδοξο προβληματισμό για το πώς θα αποτρέψουμε τη βία, τους κανόνες συμμετοχής στην καθοδήγηση της Εκκλησίας και για τον τρόπο συμβολής στην επούλωση των «τραυμάτων» κατά τη μεταπολεμική περίοδο. Κατά την κα Προδρόμου, η Εκκλησία χρειάζεται να επαναπροσδιορίσει τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται τον πόλεμο και τη βία καθώς, όπως ανέφε-

ρε, ο πόλεμος στην Ουκρανία «είναι μία τραγική έκφραση του ευρύτερου πολέμου εντός της Ορθοδοξίας, ο οποίος αποκαλύφθηκε διά μέσου της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου και διεξάγεται ολοκληρωτικά από το Πατριαρχείο Μόσχας». Κλείνοντας, υπογράμμισε την ανάγκη η Εκκλησία να προβεί στην αναγνώριση του ενδοορθόδοξου πολέμου που βρίσκεται σε εξέλιξη με βίαια και μη βίαια μέσα, αλλά και στην αναγνώριση του γεγονότος ότι η βία στον κόσμο είναι διάχυτη. Τέλος, ακολούθησε εποικοδομητική συζήτηση μεταξύ των συμμετεχόντων.

Οι παραπάνω συνεδρίες μεταδόθηκαν από το κανάλι του Ιδρύματος στο YouTube και είναι διαθέσιμες μέσω του συνδέσμου: <https://bit.ly/2J7COjq>.

2709 19-25. Διεθνές Συνέδριο Βιολογίας.

Διεθνές Συνέδριο Βιολογίας, με αντικείμενο την έρευνα στη μύγα Δροσόφιλα, πραγματοποιήθηκε στην ΟΑΚ, με υπεύθυνους τους Καθηγητές **Sarah Bray** (University of Cambridge, UK), **Eileen Furlong** (EMBL Heidelberg, Germany), **Howard Lipshitz** (University of Toronto, Canada) και **Christo Delidakis** (University of Crete, Greece). Οι 120 Βιολόγοι ασχολούνται με τη λειτουργία και μεταφορά των ορμονών σε έντομα και τον μεταβολισμό της διατροφής, την αναπαραγωγική φυσιολογία και άλλα σχετικά ερευνητικά ζητήματα. Πριν τη λήξη των εργασιών του Συνεδρίου πραγματοποιήθηκε δεντροφύτευση στον αύλειο χώρο της ΟΑΚ από τους διοργανωτές στη μνήμη της αδικοχαμένης Αμερικανίδας Βιολόγου **Suzanne Eaton**, ενώ είχαν την ευκαιρία να επισκεφθούν τουριστικά μέρη της περιοχής.

2710 26-28. Αντιμετωπίζοντας τη ρητορική μίσους.

Πραγματοποιήθηκε η προγραμματισμένη συνάντηση εργασίας του Συμβουλίου της Ευρώπης, με κληρικούς, μέλη της Ένωσης Συνδέσμων Κληρικών, της Εκκλησίας της Κρήτης, με θέμα την αντιμετώπιση της «ρητορικής μίσους». Το όλο Πρόγραμμα εντάσσεται στις πρωτοβουλίες του Τμήματος του Συμβουλίου της Ευρώπης, που εργάζεται κατά των κοινωνικών διακρίσεων και η βασική ιδέα αφορά τη συνεργασία με κληρικούς σε έντεκα Ορθόδοξες Χώρες (Κύπρος, Ελλάδα, Βουλγαρία, Σερβία, Μαυροβούνι,

Μόλδοβα, Ρουμανία, Γεωργία, Αρμενία, Βόρεια Μακεδονία) προκειμένου να συζητηθεί/καταπολεμηθεί το ζήτημα της «ρητορικής μίσους» μέσα από διά ζώσης συναντήσεις και εκπαιδευτικά Προγράμματα (βλ. 2678).

Υπεύθυνη του Προγράμματος είναι η **Ελένη Τσετσέκου**, από την πλευρά του Συμβουλίου της Ευρώπης, ενώ ομιλητές ήταν ο **Δημήτριος Χριστόπουλος**, ο **π. Χρήστος Φιλιώτης** και ο **Δρ Κωνσταντίνος Ζορμπάς**, Γενικός Διευθυντής της ΟΑΚ. Ο κ. Ζορμπάς, ευχαρίστησε τους συμμετέχοντες εκ μέρους του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου **Αμφιλοχίου**, Προέδρου της ΟΑΚ, για την εμπιστοσύνη προς το Ίδρυμα ως προς τη διεξαγωγή αυτής της πολύ σημαντικής δράσης και ανέπτυξε τις πρωτοβουλίες της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. **Βαρθολομαίου Α΄** για την αντιμετώπιση της βίας, ενώ αναφέρθηκε διεξοδικά στα κείμενα της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας για τον σεβασμό της διαφορετικότητας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επίσης, παρέμβαση, μέσω διαδικτυακής επικοινωνίας, έκανε ο **Ι. Κτιστάκης**, Δικαστής στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο οποίος αναφέρθηκε διεξοδικά στο θέμα των θρησκευτικών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ελλάδα.

2711 27-30. Θυμόμαστε για το αύριο.

Ομάδα Εργασίας του Ελληνο-Γερμανικού Συνδέσμου Νεολαίας συζητά νέους τρόπους διδασκαλίας της ιστορίας και επισκέπτεται ιστορικούς τόπους που μαρτύρησαν από τη θηριωδία των Ναζί κατά τη Γερμανική Κατοχή (Κάντανος, Κακόπετρος, Μάλεμε κ.ά.). Οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν και την ταινία μικρού μήκους του **Μ. Φρατζεσκάκη** με μια μαρτυρία από τη Μάχη της Κρήτης, με θέμα: «*Μαρίκα, γιατί να φοβάσαι;*» και να συζητήσουν αναλυτικά το θέμα της προφορικής μαρτυρίας στο έργο του. Χαιρετισμό απηύθυνε και ο **Δρ Κωνσταντίνος Ζορμπάς**, Γενικός Διευθυντής της ΟΑΚ, ο οποίος ανέλυσε τους όρους «νοσταλγία, ανάμνηση, θύμηση και μνήμη».

Δραστηριότητες του προσωπικού και συμμετοχή σε διάφορες εκδηλώσεις

Ο Γενικός Διευθυντής:

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

3. Στον Εσπερινό της Δ' Κυριακής των Νηστειών στον Ιερό Ναό Ευαγγελισμού της Θεοτόκου στο Καστέλι Κισάμου.
4. Στην πέμπτη τακτική διαδικτυακή Γενική Συνέλευση του Σωματείου «Αδελφότης Οφφικιαίων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας Παναγία η Παμμακάριστος».
- 4-5. Στη διαδικτυακή συνάντηση της Ομάδας Εργασίας του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Εκκλησιών (ΚΕΚ) «Science, New Technologies and Christian Ethics».
5. Στην τελική αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Προγράμματος της ΟΑΚ, σε συνεργασία με το Ίδρυμα Ποιμαντικής Επιμορφώσεως και την Ιερά Μητρόπολη Πέτρας και Χερσονήσου.
7. Διαδικτυακή Στρογγυλή Τράπεζα «Être Chrétien en temps de Guerre» (Η ιδιότητα του Χριστιανού σε καιρό πολέμου) που διοργάνωσε το Vicariat de Paris. Συνάντηση με τον Βασίλειο Οικονόμου για τη διοργάνωση του Μαραθωνίου Κρήτης.
9. Στην Επιστημονική Ημερίδα, με θέμα: «Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση παιδιών ΑμεΑ – Αποδοχή της Διαφορετικότητας στην Οικογένεια και το Σχολείο», που διοργάνωσε το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας και το Εργαστήριο Υγείας και Οδικής Ασφάλειας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου, σε συνεργασία με το ΝΠΔΔ Δήμου Πλατανιά και τον Δήμο Πλατανιά, στο Πολύκεντρο Βουκολιών.
10. Στον Εσπερινό της Ε' Κυριακής των Νηστειών στον Ιερό Ναό Ευαγγελισμού της Θεοτόκου στο Καστέλι Κισάμου.
11. Στη διαδικτυακή ομιλία της Ανθρωπολόγου Καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Σικάγο Φράνσις Κωσταρέλλος, που διοργάνωσαν οι «Αθηναϊκοί Διάλογοι». Επιστημονική Ημερίδα της Θεολογικής Σχολής Τιφλίδας για τη στάση των Χριστιανών απέναντι στον πόλεμο.
12. Συνάντηση Συλλόγων για τις επετειακές εκδηλώσεις για τη Μικρασιατική Καταστροφή, υπό την Προεδρία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου Αμφιλοχίου, στο Καστέλι.
14. Στη διαδικτυακή διάλεξη του Σεργκέι Τσάπνιν, με θέμα: «Βαθιά κρίση μετά τη θριαμβευτική αναβίωση. Τι συνέβη στη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία;», που διοργάνωσε η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου, στο πλαίσιο του 2ου κύκλου διαλέξεων «καιρός του ποιήσαι». Στο «Ψηφιακό Αρχονταρίκι» με τον Γέροντα Πέτρο, Καθηγούμενο της Ιεράς Μονής Τιμίου Προδρόμου Έσσεξ Αγγλίας, με θέμα ομιλίας: «Ο προφητικός χαρακτήρας της Κυριακής των Βαΐων», που διοργάνωσε η Pemptousia tv.

16. Στον Εσπερινό για την Εορτή Οσίου Αμφιλοχίου του Πατμίου στο Ιερό Μετόχι του Τιμίου Σταυρού Ταυρωνίτη.
19. Άρθρο, με τίτλο: «Πρόσωπα και Προσωπεία» (Χαρινότικα Νέα, 19-4-2022, σ. 19). Συνάντηση - επίσκεψη στο Ευρωμεσογειακό Κέντρο Νεότητας με την Αμαλία Κωτσάκη, Καθηγήτρια Αρχιτεκτονικής του Πολυτεχνείου Κρήτης και άλλους Καθηγητές του Πολυτεχνείου, για τη μελλοντική αξιοποίηση του χώρου και την προοπτική συνεργασίας.
- 25-26. Διαδικτυακή συμμετοχή στο «Island Finance Forum», το οποίο συγκεντρώνει οικονομολόγους, επενδυτές και κυβερνητικούς εταίρους με στόχο τις βιώσιμες επενδύσεις στα νησιά. Το Φόρουμ στοχεύει να αναδείξει τις οικονομικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι παγκόσμιες νησιωτικές κοινότητες και προτείνουν λύσεις για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς στο νέο κόσμο της μετα-πανδημικής εποχής μας.
29. Στην πανηγυρική Θεία Λειτουργία για την εορτή της Ζωοδόχου Πηγής στην Ιερά Μονή Χρυσοπηγής Χανίων. Στην έναρξη του 9ου Ετήσιου Επιστημονικού Συνεδρίου, με τίτλο: «Τα εύθραυστα θεμελιώδη δικαιώματα και το Δημοσίο Δίκαιο στον αστερισμό των κρίσεων», της Ένωσης Ελλήνων Δημοσιολόγων, που διοργάνωσε σε συνεργασία με τον Δικηγορικό Σύλλογο Χανίων και την Περιφέρεια Κρήτης, στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων.

ΜΑΪΟΣ

1. Στην Αρχιερατική Θεία Λειτουργία και στο εννιαετές Μνημόσυνο του μακαριστού Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου κυρού Ειρηναίου Γαλανάκη που διοργάνωσε η Ιερά Μητρόπολη Κισάμου και Σελίνου.
3. Συνέντευξη στην τηλεοπτική εκπομπή «Κρήτη Σήμερα» του τηλεοπτικού σταθμού Κρήτη TV, με αφορμή τη διαδικτυακή εκδήλωση για την πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας. Στην εκδήλωση της Ιεράς Μητροπόλεως Κισάμου και Σελίνου για την ενίσχυση του Ιερού Ναού Οσίου Νικηφόρου του Λεπρού στο κέντρο «Πορτοκάλι».
4. Στην εκδήλωση του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ) για την παρουσίαση των Σχεδίων Δράσης για προορισμούς της Περιφέρειας Κρήτης, με τίτλο: «Εθνική Στρατηγική για τον Ελληνικό Τουρισμό 2030», στο ΚΑΜ Χανίων Επιστημονική Ημερίδα της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών για το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών.
6. Στην τελετή κοπής κότινου από την αρχαία ελιά των Βουβών, στο πλαίσιο του Μαραθωνίου Κρήτης 2022.

7. Συνεργασία με την Αμαλία Κωτσάκη, Καθηγήτρια Αρχιτεκτονικής του Πολυτεχνείου Κρήτης και άλλους Καθηγητές για του Πολυτεχνείου, για τη μελλοντική αξιοποίηση του Ευρωμεσογειακού Κέντρου Νεότητας και την προοπτική συνεργασίας.
8. Στην εκδήλωση για την εορτή των Μυροφόρων, που διοργάνωσε ο Σύλλογος Κυριών και Δεσποινίδων Καστελλίου «Η Κοινωνική Πρόνοια», στο Ενοριακό Κέντρο Ευαγγελίστριας στο Καστέλλι.
11. Στο «Ψηφιακό Αρχονταρίκι» με τον π. Λίβυο (Χαράλαμπα Παπαδόπουλο), με θέμα: «Η Ανάσταση του Χριστού στην καθημερινότητα της ζωής μας», στο Pemptousia tv.
12. Στην ηλεκτρονική παρουσίαση των Ιερών Προσκυνημάτων της Κύπρου που διοργάνωσε το Υφυπουργείο Τουρισμού Κύπρου. Στην από 3-6-2022 επιστολή του Υφυπουργείου Τουρισμού της Κύπρου και της υπεύθυνης Λειτουργού Μάρκετινγκ και Πωλήσεων κας Ιωάννας Χατζηκωστή αναφέρεται, μεταξύ άλλων: «Το Υφυπουργείο Τουρισμού της Κύπρου είναι στην ευχάριστη θέση να σας προτείνει συνεργασία μεταξύ Κρήτης και Κύπρου στον τομέα του προσκυνηματικού τουρισμού, σύμφωνα με την Εθνική Στρατηγική Τουρισμού 2020-2030». Στην 7η διαδικτυακή συνεδρίαση της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Πολυτεχνείου Κρήτης, ως Αντιπρόεδρος.

13. Στην Ημερίδα «Σχεδιάζοντας τη βιώσιμη κινητικότητα σε μικρές πόλεις. Η πόλη μας αλλάζει σε πράσινο, ελκυστικό, προσβάσιμο και ασφαλή προορισμό», που διοργάνωσε ο Δήμος Πλατανιά, το Πολυτεχνείο Κρήτης, η European Platform on Sustainable Urban Mobility Plans και η ευρωπαϊκή δράση Civitas Sump-Plus, στο Ξενοδοχείο Anra Imperial. Διαδικτυακή ομιλία του Μητρ. Λεμεσού Αθανασίου, με θέμα «Ο ρόλος της Χριστιανής Γυναίκας σήμερα», την οποία διοργάνωσε η Pemptousia TV.
15. Στην Ημερίδα, με τίτλο: «Προστασία Περιβάλλοντος – Αναπτυξιακές δυνατότητες περιοχών Natura (Ακρωτήρι Γραμβούδας – Περιοχή Ελαφονησίου)», που διοργάνωσε η Ένωση Πολιτιστικών Φορέων Επαρχίας Κισάμου, στην αίθουσα πολιτιστικών εκδηλώσεων του Δήμου Κισάμου.
16. Στην εκδήλωση, με θέμα: «Η Μάχη της Κρήτης: 81 χρόνια μετά. Κρατώντας ζωντανό το ιστορικό γεγονός», που διοργάνωσε η Πολιτιστική Εταιρεία Κρήτης, σε συνεργασία με τον Δήμο Πλατανιά, στο Πολύκεντρο Βουκολιών.

19. Στη διαδικτυακή διάλεξη του Καθηγητή Pablo Mukherjee, του Πανεπιστημίου του Warwick, με τίτλο: «Refusing to get better (Post-)Colonial Vaccines», που διοργάνωσε το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Επικοινωνία της Επιστήμης» του ΕΑΠ, η Διεθνής Επιτροπή για την «Επιστήμη και Λογοτεχνία» και το Πανεπιστήμιο του Birmingham.
20. Συνάντηση – συζήτηση με τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Δημητριάδος Ιγνατίο στον Βόλο.
22. Συνάντηση στη Θεσσαλονίκη με τον Ιδρυτή της EduACT – Δράση για την Εκπαίδευση Κώστα Βασιλείου για τη δημιουργία Παραρτήματος Εκπαιδευτικής Ρομποτικής στις εγκαταστάσεις της ΟΑΚ.
23. Στην τελετή ανακήρυξης του Κοσμήτορα της Θεολογικής Σχολής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Χρυσόστομου Σταμούλη σε Άρχοντα Διδάσκαλο της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας από την ΑΘΠ τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο Α' στο πλαίσιο του Διεθνούς Συνεδρίου με αφορμή την τριακονταετή πατριαρχική του διακονία.

- Διαδικτυακή συνάντηση με τον Αρχιερέα Serge Sollogoub και τον π. Χρήστο Φιλιώτη με σκοπό την προετοιμασία του Εκπαιδευτικού Προγράμματος Κατηχήσεως Ενηλίκων με επίκεντρο την ανάγνωση και τη σημασία των κειμένων της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας στη ζωή του Χριστιανού του 21ου αιώνα για ένα έτος (2022-2023).
- 26-29. Συμμετοχή ως εισηγητής στο Διεθνές Συνέδριο της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με τίτλο: «Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος: Τριάντα χρόνια διακονίας», με θέμα: «Η συμβολή της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης στο έργο του Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου Α' για τις διορθωτικές σχέσεις».
  26. Στην τελετή αναγόρευσης του Ομότιμου Καθηγητή

- της Θεολογικής Σχολής του ΕΚΠΑ Βλασίου Φειδά σε Επίτιμο Διδάκτορα του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.
- Στο επίσημο Δείπνο προς τιμή της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου Α' στο Ξενοδοχείο «Ηλέκτρα Palace» Θεσσαλονίκης στο πλαίσιο του παραπάνω Διεθνούς Συνεδρίου.
29. Στην εκδήλωση τιμής και μνήμης «*Φυτεύουμε 100 λουλούδια, ανάβουμε 100 φαναράκια*» στο Μνημείο Μικρασιατών στα Χανιά, που διοργάνωσε η Αδελφότητα Μικρασιατών Χανίων «Ο Άγιος Πολύκαρπος».
30. Δημοσίευση εισήγησης – ομιλίας στο 8^ο Διεθνές Συνέδριο Ορθόδοξου Θεολογίας (Θεσσαλονίκη 21-25 Μαΐου 2018) «*Η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Η Ορθόδοξη Θεολογία στον 21^ο αιώνα*», με τίτλο: «*Η Εγκύκλιος της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθόδοξης Εκκλησίας: Υπάρχει μία Κοινωνική Διδασκαλία της Ορθόδοξης Εκκλησίας;*», στον Τόμο των Πρακτικών του Συνεδρίου (Θεσσαλονίκη 2021, σ.σ. 309-322).
- Στο σεμιναριακό Πρόγραμμα «*Αθηναϊκοί Δωδεκάλογοι*» του Σωματείου Φίλων των διαπολιτισμικών, διαθρησκευτικών και Ορθόδοξων ιεραποστολικών σπουδών Μνήμη και Πρωτοπορία, σε συνεργασία με τη Θεματική Ενότητα Φιλοσοφίας της Θρησκείας και Ιεραποστολικής του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Θρησκευολογίας του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας του ΕΚΠΑ, με εισήγηση του Δρος Νικολάου Τσιρέβελου, με θέμα: «*Η Ανάσταση της Εκκλησίας της Αλβανίας*».

ΙΟΥΝΙΟΣ

1. Στη διαδικτυακή διάλεξη του Σεβ. Rowan Williams, Ομότιμου Καθηγητή Πανεπιστημίου Κέιμπριτζ, Αρχιεπισκόπου πρώην Κανταουρίας, με θέμα: «*Τι είναι η χριστιανική πολιτική; Σκέψεις με αφορμή το έργο του π. Σεργίου Μπουλγκάκωφ*», που διοργάνωσε η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου.
2. Στην εκδήλωση μνήμης για τους εκτελεσθέντες στο Κοντομαρί, που διοργάνωσαν ο Δήμος Πλατανιά, η Κοινότητα, η Ενορία και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Κοντομαριού, στο Μνημείο Εκτελεσθέντων, στο πλαίσιο των εορτασμών για την 81^η επέτειο της Μάχης της Κρήτης.
- Συνάντηση με την Αμαλία Κωτσάκη, Καθηγήτρια Αρχιτεκτονικής του Πολυτεχνείου Κρήτης και άλλους Καθηγητές για του Πολυτεχνείου, για τη μελλοντική αξιοποίηση του Ευρωμεσογειακού Κέντρου Νεότητας και την προοπτική συνεργασίας.
4. Στην παρουσίαση του βιβλίου του γιατρού Ευτύχη Λαμπουσάκη, με τίτλο: «*Το Σέλινο στη Μάχη της Κρήτης. Κατοχή – Αντίσταση*», στο Πολιτιστικό Κέντρο της Ιεράς Μητροπόλεως Κυδωνίας και Αποκορώνου.
6. Συνάντηση με την Αμαλία Κωτσάκη, Καθηγήτρια Αρχιτεκτονικής του Πολυτεχνείου Κρήτης και άλλους Καθηγητές για του Πολυτεχνείου, για τη μελ-

- λοντική αξιοποίηση του Ευρωμεσογειακού Κέντρου Νεότητας και την προοπτική συνεργασίας.
7. Συνάντηση με τον Αντιπεριφερειάρχη Χανίων και Αντιπρόεδρο του Δ.Σ. της ΟΑΚ Νικόλαο Καλογερά.
8. Στη μουσική βραδιά αγάπης που διοργάνωσαν το Αννυσάκειο Θεραπευτήριο Χρονίων Παθήσεων, Κέντρο Αποθεραπείας - Αποκατάστασης Κλειστής Νοσηλείας «*Ο Άγιος Σπυρίδων*» της Ιεράς Μητρόπολης Κισάμου και Σελίνου, ο Παγκύπριος Σύνδεσμος «*Χάρισμα*», με τη Νεφέλη Αντωνίου και το ΕΕΕΕΚ Κισάμου στον αύλειο χώρο του παρεκκλησίου του Αγίου Οικουμενίου, στο Τσατσαρωνάκειο Πολιτιστικό Πολύκεντρο της Ιεράς Μητρόπολης Κισάμου και Σελίνου.
11. Στην Αρχιερατική Θεία Λειτουργία για το Σάββατο των ψυχών στην Ιερά Μονή Ζωοδόχου Πηγής Παρθενώνος.
18. Στη Δεξίωση του Αμερικάνου Πρέσβη Τζορτζ Τζ. Τσουνή προς τιμή της ΑΘΠ του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου Α'.
19. Κεντρική ομιλία στην εκδήλωση παρουσίασης του ημερολογίου – αφιερώματος στους πεσόντες Κισαμίτες της περιόδου 1912 – 1922 με αφορμή τα 100 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή, που διοργάνωσε ο Σύλλογος Προβολής Κισάμου «*Η Γραμβούσα*», σε συνεργασία με τον Δήμο Κισάμου, την Ιερά Μητρόπολη Κισάμου και Σελίνου, την Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, την Αδελφότητα Μικρασιατών Χανίων «*Ο Άγιος Πολύκαρπος*» και την Ένωση Πολιτιστικών Φορέων Επαρχίας Κισάμου στο Τσατσαρωνάκειο Πολύκεντρο.
22. Στη διαδικτυακή διάσκεψη του Συμβουλίου Εκκλησιών Ευρώπης (ΚΕΚ) με θέμα τις Νέες Τεχνολογίες και την Τεχνητή Νοημοσύνη.
- Διαδικτυακή συνάντηση με τον Αρχιερέα Serge Sollogoub από τη Vicariat de Paris με σκοπό την προετοιμασία του Προγράμματος Κατάρτισης Ενηλίκων με επίκεντρο την ανάγνωση και τη σημασία των κειμένων της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθόδοξης Εκκλησίας στη ζωή του Χριστιανού του 21^{ου} αιώνα για ένα έτος (2022-2023).

25. Συνάντηση με τον π. Υπουργό και βουλευτή Χανίων Βασίλειο Διγαλάκη για θέματα που αφορούν την ΟΑΚ.
30. Διαδικτυακή συνάντηση του Ιδρύματος Ποιμαντικής Επιμόρφωσης της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών για θέματα που αφορούν στην εξ αποστάσεως ασύγχρο-

νη διδασκαλία, την οποία θα εφαρμόσει το Ίδρυμα Ποιμαντικής Επιμορφώσεως μέσω της ηλεκτρονικής του πλατφόρμας.

Ο Ευάγγελος Βεργανελάκης

- 14.5 Στην παρουσίαση του βιβλίου μαγειρικής της Ελευθερίας Αλιφιεράκη στο θέατρο «*Μίκης Θεοδωράκης*» στα Χανιά.

Η Αικατερίνη Καρκαλά

- 2-6.5 Στο Σεμινάριο «*Faith-Based Leadership in a Turbulent World*», στην Αθήνα, το οποίο διοργανώθηκε από την Αμερικανική Πρεσβεία στην Ελλάδα, τη Σχολή Fletcher του Πανεπιστημίου Tafts της Αμερικής και το Ινστιτούτο Εξωτερικών Υποθέσεων της Ελλάδος. Το Σεμινάριο συντόνισε η Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Ελισάβετ Προδρόμου. Συμμετείχαν Επίσκοποι, Κληρικοί, Μοναχές, Θεολόγοι και άλλοι Επιστήμονες σε θέματα που αφορούν τον σύγχρονο κόσμο. Στο τέλος του Σεμιναρίου εκπονήθηκαν σχέδια δράσης σε Ομάδες Εργασίας και δόθηκε βεβαίωση παρακολούθησης. Τους συμμετέχοντες δεξιώθηκε ο απερχόμενος Πρόξενος της Αμερικής στην Ελλάδα καθώς και το Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδας.
- 24-26.5 Συμμετοχή στις εκδηλώσεις του Katholikentag στη Στουτγάρδη/Γερμανίας: Γενική Συνέλευση της Ευρωπαϊκής Χριστιανικής Συνέλευσης και Συζήτηση Στρογγυλής Τράπεζας στο θέμα: «*Καθ' οδόν προς μία ευρωπαϊκή αλληλεγγύη: Η συμβολή των Χριστιανών*», με ομιλητές τον Christian Krieger, Πρόεδρο του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Εκκλησιών, την Shanon Pfohman, Δ/ντρια στο Caritas Europe, την Vroni Peterhans, Πρόεδρο της Οργάνωσης «*Εκκλησίες για την Προστασία του Περιβάλλοντος*» καθώς και την Jeannette Behringer, Αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Χριστιανικής Συνέλευσης. Την εκδήλωση, καθώς και τη συζήτηση που ακολούθησε, συντόνισε η Κατερίνα Καρκαλά.
- 25.5 Συνάντηση του Δ.Σ. του Ευρω-Αραβικού Διαλόγου στα Γραφεία του Δικτύου των Γερμανικών Ακαδημιών στο Βερολίνο. Στη συνάντηση ορίστηκε το επόμενο Συνέδριο τον Νοέμβριο 2022 στο Κάιρο της Αιγύπτου με θέμα: «*Θρησκείες και Κοινωνία των Πολιτών*».

- 28.5 Συνάντηση συντονισμού με τους παράγοντες για την ανταλλαγή νέων από Βερολίνο, Dirk Thesenvitz, Tina Rupperecht και Karolin Minkner. Για την ανταλλαγή νέων: μια ομάδα νέων από το Βερολίνο και μία από την Ελλάδα θα συναντηθούν στην Κρήτη τον Σεπτέμβριο 2022 και στο Βερολίνο το 2023.
- 31.5-3.6 Συνάντηση του Δ.Σ. του Δικτύου των Ακαδημιών της Ευρώπης και της Δ/ντριας της Ακαδημίας Lux Mundi της Μάλαγας, εν όψει της Γενικής Συνέλευσης των Ακαδημιών τον Οκτώβριο 2022 στη Μάλαγα. Συζητήθηκαν θέματα οργάνωσης και προετοιμασίας για τη Γ.Σ.
- 8-10.6 Συμμετοχή στο Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Οργάνωσης για την Εκπαίδευση των Ενηλίκων (ΕΑΕΕ), της Οργάνωσης σε θέματα εκπαίδευσης της Ζυρίχης Plusbildung καθώς και της ομάδας σε θέματα παιδείας του Δικτύου των Ακαδημιών της Ευρώπης, με θέμα: «*Βρίσκοντας ελπίδα σε καιρούς του Κορωνοϊού, του πολέμου και της κλιματικής αλλαγής*». Η Κατερίνα Καρκαλά έκανε την παρουσίαση του Δικτύου των Ακαδημιών και συντόνισε ομάδα εργασίας. Το Συνέδριο έλαβε χώρα στην Ακαδημία του Kappel, η οποία λειτουργεί στις εγκαταστάσεις ενός παλαιού Καθολικού Μοναστηριού του 12^{ου} αιώνα. Οι σύνεδροι ξεναγήθηκαν από τον Δ/ντή της Ακαδημίας στους χώρους του μοναστηριού καθώς και στον βοτανικό κήπο. Διαπιστώθηκε η παρόμοια δομή και εργασία με την Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, καθώς και πιθανές μελλοντικές συνεργασίες.
- Διαδικτυακές Συναντήσεις:**
- με το Δ.Σ. του Δικτύου των Ακαδημιών της Ευρώπης «*ΟΙΚΟΣNET EUROPE*»,
  - με την ομάδα «*Αειφόρο Κήρυγμα*» (Sustainable preaching),
  - με το Δ.Σ. του Ευρω-Αραβικού Διαλόγου,
  - με τον Δ/ντή και συνεργάτες της Ακαδημίας του Bad Boll, για το κοινό πρόγραμμα επιστημονικών συνεργατών (Erasmus +, στο Στρασβούργο),
  - με το Δ.Σ. της Ευρωπαϊκής Χριστιανικής Συνέλευσης,
  - με τους υπεύθυνους της ομάδας κηπουρών του τοπίου,
  - με τους υπεύθυνους ανταλλαγής του Ελληνο-Γερμανικού Ιδρύματος Νεολαίας.

Ο Αντώνης Καλογεράκης

- 4.4 Υβριδική εκδήλωση Επιστήμης για Υδρογονοκίνητα Οχήματα, με διοργανωτές το Πολυτεχνείο Κρήτης, το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο EURECA-PRO και την Ερευνητική Ομάδα TUCer.
- 14.4 Διαδικτυακή εκδήλωση, με θέμα την αγορά ενέργειας και την ενεργειακή κρίση με το Ίδρυμα Χάινριχ Μπελ Ελλάδας και την Ένωση Καταναλωτών (Ε.Κ.ΠΟΙ.Ω.).
- 7.5 Συμμετοχή σε Ημερίδα στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων με περιβαλλοντικά θέματα (δίκαιο περιβάλλοντος, ενέργεια, κλιματική κρίση, θαλάσσια ρύπανση, προστασία δασών, ΑΠΕ,) την οποία συνδιοργάνωσαν η Περιφέρεια Κρήτης, ο Δικηγορικός

- 13.5 Σύλλογος Χανίων, το Πολυτεχνείο Κρήτης, ο Δήμος Χανίων, το Πανεπιστήμιο Frederick και οι νομικές εκδόσεις Lexbook.
- 20.5 Συμμετοχή σε Ημερίδα, με θέμα: «*Σχεδιάζοντας τη βιώσιμη κινητικότητα σε μικρές πόλεις*», με συνδιοργανωτές τον Δήμο Πλατανιά και το Εργαστήριο Ανανεώσιμων και Βιώσιμων Ενεργειακών Συστημάτων της Σχολής Χημικών Μηχανικών και Μηχανικών Περιβάλλοντος του Πολυτεχνείου Κρήτης.
- 22.5 Συνάντηση στο Πολυτεχνείο Κρήτης για τον σχεδιασμό νέων Ερευνητικών Ευρωπαϊκών προτάσεων με συμμετοχή της Ακαδημίας σε συνεργασία με τον Επίκουρο Καθηγητή Γεώργιο Αραμπατζή από τη Σχολή Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης και τον Karel Van Isacker από το Βέλγιο με πολυετή εμπειρία στην κατάθεση και υλοποίηση σχετικών Προγραμμάτων.
- 31.5 Κατάθεση στεφάνου στην τελετή λήξης των Εκδηλώσεων για την 81^η Επέτειο της Μάχης της Κρήτης στο Αεροδρόμιο Μάλεμε.
- 5-8.6 Συμμετοχή στη διαδικτυακή συνάντηση που πραγματοποιήσαν από κοινού η ΟΑΚ και η Θεολογική Σχολή της Εκκλησίας Κύπρου, στο πλαίσιο του νέου Ευρωπαϊκού Προγράμματος για το περιβάλλον που ανέπτυξαν από κοινού, με τίτλο: “Advancing Utterly Green Environments”.
- 5-8.6 Συμμετοχή στην τελική συνάντηση των εταίρων του Ευρωπαϊκού Ερευνητικού Προγράμματος TORAL στο Πανεπιστήμιο Ergis της Καισάρειας, όπου παρουσιάστηκαν οι δράσεις και οι πιλοτικές εφαρμογές της ΟΑΚ στον Πρύτανη του Πανεπιστημίου, σε Καθηγητές και φοιτητές. Παράλληλα οι εταίροι από το Βέλγιο, την Πολωνία, τη Βουλγαρία και την Τουρκία στη συνάντηση που πραγματοποιήσαν, με τη συμμετοχή του κ. Καλογεράκη, σχεδίασαν την κατάθεση και επόμενων Ερευνητικών προτάσεων στο πλαίσιο σχετικών Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, εντείνοντας τις προσπάθειές τους και ενδυναμώνοντας το δίκτυο συνεργασίας που ανέπτυξαν.

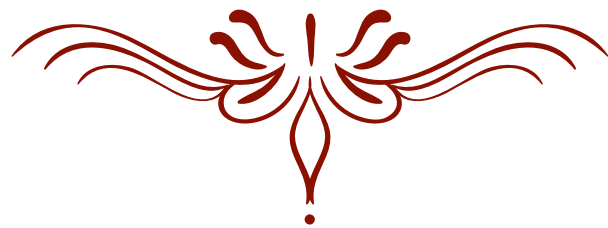
8-12.6 Συμμετοχή ως συντονιστής στο Διεθνές Συνέδριο Halki Summit V στην Κωνσταντινούπολη, όπου αναδείχθηκε η σημασία της Προστασίας του Περιβάλλοντος ως βασική προτεραιότητα για την ανθρωπότητα, προωθώντας πρακτικές μεθόδους και αξιοποιώντας σε παγκόσμιο επίπεδο και την εμπειρία Ερευνητικών Ιδρυμάτων στην ανάπτυξη καινοτόμων Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, χρησιμοποιώντας τις ΑΠΕ και σύγχρονες μεθόδους εξοικονόμησης.

27.6-1.7 Προσκεκλημένος από την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Ενεργειακών Συνεταιρισμών (REScoop) σε συνάντηση στη Θεσσαλονίκη για τις ενεργειακές κοινότητες σε διαβαλκανικό επίπεδο με τη συμμετοχή Φορέων με πολυετή ενεργή παρουσία σε θέματα συνεργατικών δράσεων με βάση τις αρχές της αειφορίας και την προώθηση της ιδέας των Εταιρειών Λαϊκής Βάσης για την Ενέργεια.

Ο Ιωάννης Μουντογιαννάκης

14. Στην εκδήλωση παρουσίασης του νέου, 15^{ου} Τόμου, της έκδοσης «*Εν Χανίοις 2021*» στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής της Μεσογείου στο λιμάνι των Χανίων.
- 19.5 Στην προβολή του ντοκιμαντέρ “Beyond the Battalion” των Νεοζηλανδών σκηνοθετών Michael Havas και Julian Arahanga στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων για τα 81 χρόνια από τη Μάχη της Κρήτης.

Τα νέα της ΟΑΚ

Δωρεά Αυτόματου Απινιδωτή

Στις εγκαταστάσεις της ΟΑΚ πραγματοποιήθηκε από την Υπεύθυνη Πωλήσεων στο Ιατρικό Τμήμα της Εταιρείας MOBIAC CARE **Στέλλα Πενταράκη**, προς τον Δρα **Κωνσταντίνο Ζορμπά**, Γενικό Διευθυντή της ΟΑΚ, η δωρεάν χορήγηση ενός αυτόματου απινιδωτή με σκοπό τη διασφάλιση της υγείας των εκατοντάδων ανά τον κόσμο φιλοξενούμενων του Ιδρύματος.

Κατά την παράδοση ο κ. Ζορμπάς ευχαρίστησε θερμά την Εταιρεία MOBIAC για την άμεση ανταπόκριση στο αίτημα της ΟΑΚ και μετέφερε τις ευχές και τις ευχαριστίες του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου **Αμφιλοχίου**, Προέδρου του Ιδρύματος και των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, επισημαίνοντας πως «*η προσφορά σας αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική για την εύρυθμη και παραγωγικότερη διεξαγωγή των Συνεδρίων που λαμβάνουν χώρα στις εγκαταστάσεις της ΟΑΚ. Το ενδιαφέρον σας και η άμεση ανταπόκριση που επιδείξατε στο αίτημά μας είναι πραγματικά αξιόπαινα και ευελπιστούμε να σας βρούμε αρωγούς και στο μέλλον. Η MOBIAC αποτελεί υπόδειγμα δυναμικής και κοινωνικής επιχείρησης που τιμά τον τόπο μας*».

Επίσης, η Ορθόδοξος Ακαδημία Κρήτης εκφράζει τις πιο θερμές της ευχαριστίες προς την Εταιρεία «**ΜΑΒΙΚΑΙ**» και ιδιαιτέρως στην Πρόεδρο του Δ.Σ. **Βενούλα Βαρδαλή**, για τη δωρεάν χορήγηση των αναγκαίων μικροφωνικών καλωδίων για την ακουστική αναβάθμιση του εξοπλισμού της μεγάλης συνεδριακής αίθουσας του Ιδρύματος.

Ο **Ιωάννης Κατσιφαράκης**, Μάγειρας της ΟΑΚ, έλαβε μετά από σχετική παρακολούθηση Σεμιναρίου, πιστοποίηση Εκπαίδευσης Αξιολογητή, με τίτλο: «Κρητικές Γεύσεις», που πραγματοποιήθηκε από τη Λέσχη Αρχιμαγείρων Κρήτης, υπό την αιγίδα της Περιφέρειας Κρήτης.

Ο **Ιωάννης Κατάκης** από την 1^η Μαΐου τ.έ. είναι ο νέος συνεργάτης του Ιδρύματος, υπεύθυνος διαχείρισης και φύλαξης του Ευρωμεσογειακού Κέντρου Νεότητας – Παράρτημα της ΟΑΚ στα Νωπήγεια.

Νέο Τεύχος του Επιστημονικού Περιοδικού “After Constantine”

Κυκλοφόρησε το νέο Τεύχος του Επιστημονικού Περιοδικού “After Constantine”, το οποίο μπορείτε να αναζητήσετε στην Ιστοσελίδα της ΟΑΚ με πλούσια θεματολογία που αφορά τις κλασικές και βυζαντινές σπουδές, τον οικουμενικό διάλογο μεταξύ ιστορικών, αρχαιολογικών και θεολογικών θεμάτων γύρω από την Ύστερη Αρχαία και την Πρώιμη Βυζαντινή περίοδο, ιδιαίτερα στην Ανατολή (www.oac.gr και www.afterconstantine.com).

Ευχές

Νέο μέλος στην οικογένεια Μουντογιαννάκη. Εκφράζουμε τις θερμότερές μας ευχές στον **Ιωάννη Μουντογιαννάκη**, Βιβλιοθηκονόμο - Επιστημονικό Συνεργάτη του της ΟΑΚ, για τη γέννηση της κόρης του.

Επίσης, χαρές και με τη βάπτισή του γιου του **Θεόδωρου Αρετάκη**, υπαλλήλου του Ιδρύματος. Εκφράζουμε τις θερμότερες ευχές μας για το νεοφώτιστο!

Πενήντα χρόνια πριν...

Από την κατάληψη της Ακαδημίας το 1972 με αίτημα την επιστροφή του Μητροπολίτου Γερμανίας Ειρηνάου Γαλανάκη στην Ιερά Μητρόπολη Κισάμου και Σελίνου.

Πένθη

Κατά το παραπάνω χρονικό διάστημα η ΟΑΚ απώλεσε δύο σημαντικές προσωπικότητες που ανήκαν στη χωρία των Εταίρων του Ιδρύματος. Ο μακαριστός Μητροπολίτης Σασίμων κυρός Γεννάδιος εργάστηκε στην προώθηση των Διαχριστιανικών Διαλόγων, ενώ η αείμνηστη Μαρίνα Λαμπράκη – Πλάκα από τον χώρο του Πολιτισμού προσέφερε τις γνώσεις της για την προώθηση των Τεχνών. Η ΟΑΚ εξέφρασε τη βαθύτατη λύπη της με την έκδοση των παρακάτω Ψηφισμάτων:

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης, μετά την αναγγελία της εκδημίας του του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σασίμων **κυρού ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ**, Εταίρου της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης (2012), **αποφασίζει ομόφωνα**

1. Να εκφράσει θερμά συλλυπητήρια προς την Ιερά Πατριαρχική Μονή Ζωοδόχου Πηγής Βαλουκλή, στην οποία ήταν υπεύθυνος.
2. Να διοργανωθεί στην Ορθόδοξο Ακαδημία Κρήτης τιμητική εκδήλωση στη μνήμη του.
3. Να τελεστεί Τρισάγιο στη μνήμη του κατά την επόμενη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος.
4. Να δημοσιευθεί το παρόν στον Τύπο.

Ορθόδοξος Ακαδημία Κρήτης, 2-6-2022.

***

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης, μετά την αναγγελία της εκδημίας της αειμνήστου Διευθύντριας της Εθνικής Πινακοθήκης **ΜΑΡΙΝΑΣ ΛΑΜΠΡΑΚΗ - ΠΛΑΚΑ**, μοναδικής γυναίκας Εταίρου της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης (2003), **αποφασίζει ομόφωνα**

1. Να εκφράσει τα θερμά του συλλυπητήρια προς τους οικείους της.
2. Να διοργανωθεί στην Ορθόδοξο Ακαδημία Κρήτης τιμητική εκδήλωση στη μνήμη της για την προσφορά της στην Τέχνη και τον Πολιτισμό.
3. Να τελεστεί Τρισάγιο στη μνήμη της κατά την επόμενη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος.
4. Να δημοσιευθεί το παρόν στον Τύπο.

Ορθόδοξος Ακαδημία Κρήτης, 14-6-2022.

Φιλοξενίες - Επισκέψεις

1.4-6.6 Ο Robert Fulghum, Αμερικανός Λογοτέχνης και παλαιός φίλος και υποστηρικτής του Ιδρύματος. Για μία ακόμα χρονιά, μετά από δύο έτη απουσίας λόγω της πανδημίας, είχαμε τη χαρά να υποδεχτούμε τον Robert Fulghum και να γιορτάσουμε όλοι μαζί τα γενέθλιά του στις 4 Ιουνίου τ.έ. Αναμένουμε την επιστροφή του το νέο έτος!

12.4 Επίσκεψη του Πρωτοπρεσβύτερου Θεμιστοκλή Μουρτζανού, Γενικού Αρχιερατικού Επιτρόπου της Ιεράς Μητροπόλεως Κερκύρας.

20.4 Η Γεωργία Τζανάκη, Χημικός, για ξενάγηση στο χώρο της ΟΑΚ και στο Μουσείο Κρητικών Βοτάνων.

25-26.4 Ο Jahn Ralt, Βοτανολόγος, παλαιός φίλος και συνεργάτης του Ιδρύματος.

02-16.5 Ο κύριος και η κυρία Grubauer, παλαιοί φίλοι του Ιδρύματος.

06-09.5 Ο κύριος Norbert Pintsch και η σύζυγός του, παλαιοί φίλοι του Ιδρύματος.

23-25.5 και **13-15.6** Ο Σουηδός πάστορας Kling Bjork, φίλος του Ιδρύματος.

03-04.6 Τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Κισάμου και Σελίνου **Αμφιλόχιο**, Πρόεδρο της ΟΑΚ, επισκέφθηκε ο νέος Μητροπολίτης Καμπάλας **Ιερώνυμος**. Ο Δρ **Κωνσταντίνος Ζορμπάς**, Γενικός Διευθυντής της ΟΑΚ, συζήτησε μαζί του δυνατότητες συμβολής του Ιδρύματος στο έργο της ιεραποστολής στην Ουγκάντα (φιλοξενία σε κατασκηνώσεις κ.λπ.) και ξενάγησε τον κ. Ιερώνυμο στο Ίδρυμα.

13-20.6 Ο Alex Kreisel, Υπεύθυνος της Ομάδας των Κηπουρών Τοπίου, ο οποίος συνεργάστηκε με την Αικατερίνη Καρκαλά, Επιστημονική Συνεργάτιδα της ΟΑΚ, για την καλύτερη οργάνωση των ομάδων.

Εκδηλώσεις στο ΕΚΝ

28.6 Εκδήλωση, με τίτλο «Μουσικοχορευτικοί δρόμοι της Κισάμου» - Ταξιδεύοντας στους ήχους και στα ζάλα της Κισάμου διοργάνωσε η Ένωση Πολιτιστικών Φορέων Επαρχίας Κισάμου στο Πέτρινο Θέατρο Νωπηγείων στο Ευρωμεσογειακό Κέντρο Νεότητας – Παράτσημα της ΟΑΚ. Στη σημαντική αυτή πολιτιστική εκδήλωση της ΕΠΟΦΕΚ έλαβαν μέρος οι: **Βακάκης Δημήτρης** (λύρα), **Μαρινάκης Αντώνης** (βιολί), **Μιχελάκης Μανώλης** (βιολί), **Φαντάκης Μανώλης** (βιολί), **Κουμής Λευτέρης** (βιολί), **Μαρτσάκης Αντώνης** (βιολί), **Μυλωνάκης Γιώργος** (βιολί), **Χαλκιαδάκης Γιάννης** (βιολί), **Λαϊνάκης Λεωνίδα** (μπουλγαρί), **Μενεγάκης Γιάννης** (βιολί), **Ρενιέρης Μάρκος** (βιολί) και **Χορευτάκης Ηλίας** (βιολί).

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Από την εκδήλωση «Ώ γλυκύ μου ξαρ» (βλ. 2692).

Από τις επισκέψεις των Σχολείων στην ΟΑΚ (βλ. σελ. 6).

Από την εκδήλωση για το άναμα του βωμού στο πλαίσιο του Μαραθωνίου Κρήτης 2022 (βλ. σελ. 9).

Από την 1η Έκθεση Μαθητικής Δημιουργίας (βλ. 2697).

Από το Συνέδριο για την ποιμαντική διακονία στα Νοσοκομεία (βλ. 2700).

Από τη συνάντηση της Ομάδας Εργασίας του Ευρωπαϊκού Προγράμματος “TORAL” (βλ. 2701).

Στιγμιότυπα από το “Agile Crete” (βλ. 2705).

Στιγμιότυπα από την έναρξη του Διεθνούς Συνεδρίου Φυτοφαρμακολογίας (βλ. 2702).

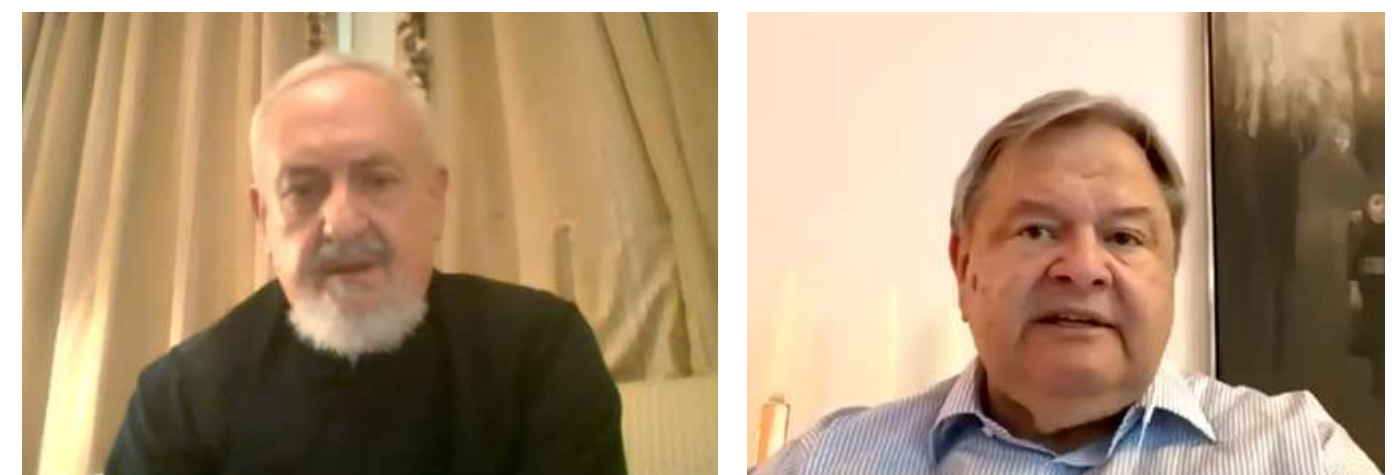
Από το Ψηφιακό Εργαστήριο Κρητικής Αγιογραφίας (βλ. 2706).

Από το Διεθνές Θερινό Σχολείο στις Βιο-Επιστήμες (Bio-X) (βλ. 2703).

Οι κεντρικοί ομιλητές της Ημερίδας «Καταδικάζοντας κάθε μορφή βίας» (βλ. 2708).

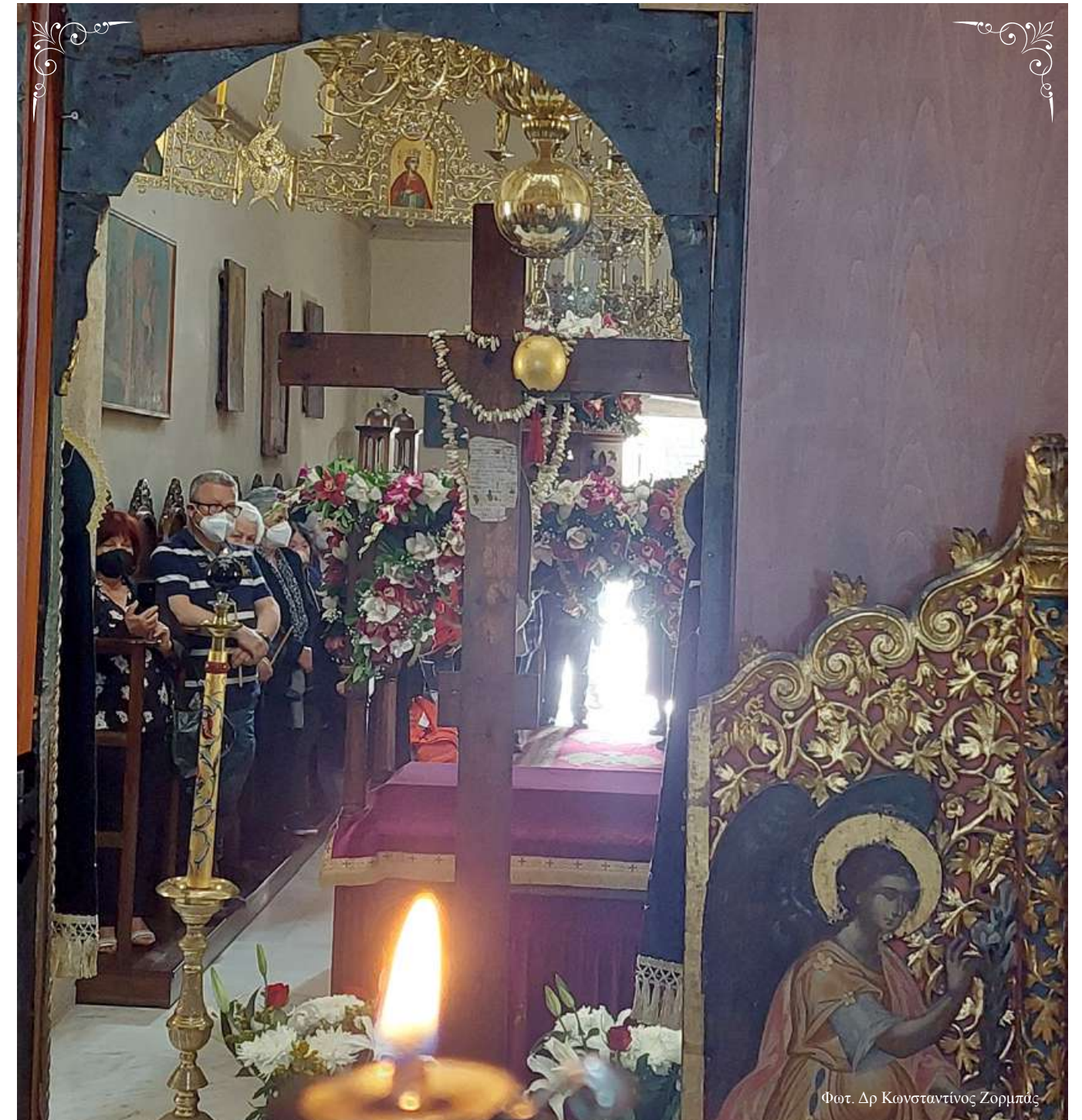
Στιγμιότυπα από τη δέντροφύτευση στη μνήμη της Suzanne Eaton (βλ. 2709).

Από την Ομάδα Εργασίας του Ελληνο-Γερμανικού Ιδρύματος Νεολαίας (βλ. 2711).

Στιγμιότυπα από την Ομάδα Εργασίας του Συμβουλίου της Ευρώπης (βλ. 2710).

Φωτ. Δρ Κωνσταντίνος Ζορμπάς

«[...] καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν
ἀνθρώπων· καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ
φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν».

[Ἱερὰ Μονὴ Γωνιάς, 2022].

διάλογοι καταλλαγής

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΤΗΝ ΟΑΚ ΣΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ
ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΘΕΙΤΕ ΓΙΑ ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

Orthodox Academy of Crete

Orthodox Academy of Crete

@orth_acad_crete

www.libraryoac.gr